

Rapport 2017:4

Analys av antagnings-
omgångarna och trender
i antagningsstatistiken

Antagning till högre utbildning höstterminen 2017

Universitets- och
högskolerådet

www.uhr.se

Antagning till högre utbildning höstterminen 2017

Analys av antagningsomgångarna och trender i antagningsstatistiken

Universitets- och
högskolerådet

Antagning till högre utbildning höstterminen 2017

Analys av antagningsomgångarna och trender i antagningsstatistiken

UHR:s rapportserie 2017:4, Universitets- och högskolerådet, oktober 2017

Text: Avdelningen för analys, främjande och tillträdesfrågor

Omslagsfoto: Eva Dalin

ISBN 978-91-7561-046-7

För mer information om myndigheten och våra publikationer, se **www.uhr.se**.

Innehåll

Sammanfattning	5
Summary	7
Rapporten – en bild av antagningen ht 2017 och mera långsiktiga trender	9
Underlag	10
Antagningsomgångarna ht 2016 och ht 2017	11
Antal sökande, behöriga, antagna och reservplacerade	11
Förändringar i utbildningsutbudet	14
Stor spridning i konkurrens ht 2017	15
IK och MASTER – de internationella antagningsomgångarna	18
Särskilda antagningsomgångar för internationella sökande	18
Fortsatt fler sökande till masterprogram	19
Fortsatt fler sökande till internationella kurser och program	22
Trender	27
Översikt – andel antagna jämfört med behöriga sökande	28
Sökande	29
Behöriga sökande	30
Antagna	31
Reserver	32
Utbildningar som leder till yrkesexamen	32
Förändringar i utbildningsutbudet	36
Ungas möjligheter att antas ht 2017	45
Aktuella förändringar för sökande med svenska och utländska betyg	45
Antal och andel antagna ht 2016–ht 2017	46
Meritvärden för 19-åringar ht 2017 jämfört med tidigare år	47
Ändrade skalor för omräkning av utländska gymnasiebetyg	55
Bilaga 1: Definitioner av begrepp	57
Bilaga 2: Statistiken i våra databaser	61

Sammanfattning

Höstterminen 2017: Färre sökande men fler antagna

Antalet sökande totalt hösten 2017 minskade med 2,2 procent jämfört med året innan. Vid sista anmälningssdag hade drygt 368 000 personer anmält sig. Inklusivt sena anmälningar till och med andra urvalet fanns drygt 407 000 sökande.

Antalet antagna i första urvalet var en halv procent fler än året innan. I första urvalet erbjöds drygt 269 000 sökande en plats. I andra urvalet fanns strax under 238 000 antagna.

Bland skälen till förändringarna kan framhållas det goda arbetsmarknadsläget och att lärosätena gjort stora överintag, det vill säga antagit fler sökande än platser, eftersom lärosätena av erfarenhet vet att en andel sökande kommer att tacka nej till erbjuden plats.

Långsiktig jämförelse av antagning till höstterminer: Tre av fem sökande är kvinnor och utbildningsutbudet förändras

Det totala antalet sökande ökade fram till hösten 2014. Därefter har antal sökande minskat från år till år.

Under de senaste tio åren har kvinnor utgjort drygt 60 procent av de sökande och män strax under 40 procent. De senaste tre åren har andelen män sjunkit något.

Utbildningsutbudet har minskat över tid, mest avseende kurser.

Störst konkurrens till program på grundnivå

Vissa utbildningar har stor konkurrens om platserna – behöriga sökande reservplaceras – medan andra utbildningar kan anta alla behöriga sökande. De flesta utbildningar har ingen konkurrens – cirka 19 procent av drygt 19 000 kurser och program inför hösten 2017 hade konkurrens om platserna. Det är vanligare med konkurrens på program än på kurser, och allra vanligast till program på grundnivå. 51 procent av programmen på grundnivå hade reserver efter andra urvalet.

Många av de utbildningar som har konkurrens har högt söktryck – väsentligt fler sökande än platser. Ur den sökandes perspektiv är konkurrensen hård – 67 procent av de sökande konkurrerar om sina förstahandsval. Allra hårdast är konkurrensen för program på grundnivå. Hela 89 procent av förstahandssökande till program på grundnivå har sökt en utbildning där det finns reserver efter andra urvalet.

Internationella sökande fortsätter öka

De internationella antagningsomgångarna för internationella masterprogram (MASTER) och internationella kurser och program (IK) har fått fler sökande och antagna. Antalet antagna till internationella masterprogram var inför hösten 2017 10 631 jämfört med 8 097 året innan. Den grupp som ökat mest är avgiftsskyldiga sökande.

Större andel unga antagna hösten 2017

Sökande i den nya gymnasieskolan (Gy-11) som får gymnasieexamen har från hösten 2014 till och med våren 2017 konkurrerat i en egen urvalsgrupp, Blex, utöver de ordinarie urvalsgrupperna. Höstterminen 2017 är alltså den första antagningsomgång där Blex utgått. Sökande med gymnasieexamen konkurrerar nu i samma urvalsgrupper som sökande med äldre gymnasiebetyg.

I en jämförelse med hösten 2016 har en något större andel 19-åringar, alltså de som i normalfallet nyss gått ut gymnasiet, antagits inför höstterminen 2017. Avvecklingen av Blex har alltså inte påverkat ungas chans att bli antagna negativt.

Ändrad meritvärdering av utländska betyg

Inför höstterminen 2017 har omräkningen av vissa utländska gymnasiebetyg ändrats. Skälet till detta är att anpassa omräkningen till den betygsskala som gäller för den nya svenska gymnasieskolan (Gy-11). I en jämförelse mellan höstterminen 2017 och året innan har andelen antagna med gymnasiebetyg från Finland och Ryssland minskat jämfört med året innan. En djupare analys av den ändrade meritvärderingen sker under hösten 2017 och vintern 2018.

Summary

Autumn semester 2017: Fewer applicants but more admissions

The total number of applicants for autumn 2017 reduced by 2.2 per cent compared to the previous year. By the application deadline, over 368,000 people had applied; including late applications, by the second selection there were over 407,000 applicants.

The number of admissions in the first selection was a half percentage point higher than the previous year. In the first selection, over 269,000 applicants were offered a place. Slightly fewer than 238,000 were admitted in the second selection.

Reasons for these changes include the good situation on the labour market and higher education institutions admitting many more applicants than they have places; this is because they know from experience that a proportion of applicants will decline the place they are offered.

Long-term comparison of autumn semester admissions: three of five applicants are female and the courses and programmes offered are changing

The total number of applicants increased until autumn 2014, after which the number of applicants has decreased from year to year. Women have comprised over 60 per cent of applicants, with men just under 40 per cent, for the past ten years. The percentage of men has decreased somewhat for the last three years.

The number of courses and programmes on offer has reduced over time, but primarily courses.

Most competition for first-cycle programmes

There is great competition for places on some courses and programmes – qualified applicants are placed on a waiting list – while others can admit all qualified applicants. Most courses and programmes have no competition – for autumn 2017, around 19 per cent of more than 19,000 courses and programmes had competition for places. Competition is more common for programmes than for courses, and most common for first-cycle programmes. On the first cycle, 51 per cent of the programmes had a waiting list after the second selection.

Many of the courses and programmes with competition have a high number of applicants per place. From an applicant's perspective, competition is tough – 67 per cent of applicants are competing for their first choice. Competition for first-cycle programmes is the toughest; 89 per cent of first choice applicants for first-cycle programmes have applied for programmes where there is a waiting list after the second selection.

International applications continue to increase

The international admissions rounds for international master programmes (MASTER) and international courses and programmes (IK) had more applicants and admissions. The number of admissions on international master programmes for autumn 2017 was 10,631, compared to 8,097 the previous year. The group that has increased most is fee-paying applicants.

Greater proportion of young people admitted autumn 2017

From autumn 2014 to spring 2017, applicants from the new upper-secondary school (Gy-11) who received an upper-secondary qualification competed in their own selection group, Blex, in addition to the normal selection groups. Autumn semester 2017 was thus the first admissions round with no Blex. Applicants with an upper-secondary qualification are now competing in the same selection groups as applicants with older final school grades.

Compared to autumn 2016, a somewhat greater proportion of 19-year-olds, i.e. those who would normally just have left upper-secondary school, have been admitted for the autumn semester of 2017. The phasing out of Blex has thus not negatively affected young people's chances of admission.

Changed assessment of foreign qualifications

The recalculation of some foreign final school grades was changed prior to the autumn semester of 2017. This was to adapt recalculations to the grading scale used in the new Swedish upper-secondary school (GY-11). Comparing the autumn semester of 2017 to the previous year showed that the proportion of people admitted with final school grades from Finland and Russia had declined. Deeper analysis of the changed assessment of foreign qualifications will take place in autumn 2017 and winter 2018.

Rapporten – en bild av antagningen ht 2017 och mera långsiktiga trender

Ett regeringsuppdrag

Denna rapport är resultatet av ett regeringsuppdrag i regleringsbrevet för Universitets- och högskolerådet (UHR) avseende budgetåret 2017, som anger att myndigheten till Utbildningsdepartementet ska lämna en analys i fråga om utfallet av genomförd antagningsomgång höstterminen 2017.

Produktionssamordnare Anders Lundholm och antagningshandläggare Jasmine Sparr står för texterna i rapporten. Statistiker Fredrik Lindström och utredare Mattias Wickberg har bidragit med underlag.

Rapporten ger en sammanfattande bild av de nationella antagningsomgångarna höstterminen 2017, samt långsiktiga trender.

- Den antagningsomgång där utbildningarna främst ges på svenska (ht 2017)
- De två mindre antagningsomgångarna där utbildningarna vanligen ges på engelska – internationella masterutbildningar (MASTER ht 2017) och internationella kurser (IK ht 2017).
- Genom att följa utvecklingen under en tioårsperiod ser vi trender över bland annat sökande och antagna, totalt och för vissa program som leder till yrkesexamen.
- Dessutom redovisas hur aktuella förändringar i regelverk har påverkat olika gruppers chanser att bli antagna.

Analys av höstantagningen

Syftet med den samlade beskrivningen av de tre antagningsomgångarna hösten 2017 är att redovisa aspekter av antagningsomgångarna som inte är möjliga att se vid de olika tillfällena under processens gång, vid tidpunkten för sista anmälningssdag och vid tidpunkten för första eller andra urvalet. En jämförelse görs med antagningsomgångarna hösten 2016. De underlag som refereras till i rapporten utgörs av de underlag som tidigare inlämnats till Utbildningsdepartementet (underlag 1–2). I underlagen redovisas utfallet av antagningsomgångar utifrån olika perspektiv vid varje givet tillfälle: generellt på individnivå och på utbildningsnivå, och mera detaljerat för vissa utvalda utbildningar som leder till yrkesexamen, till exempel lärarutbildningarna. Sökande redovisas även utifrån om de är skyldiga att betala anmälningssavgift eller inte.

Under en antagningsomgång förändras det ursprungliga antalet kurser och program som erbjuds. Några kurser och program ställs in och andra kommer till. Möjligheten till efteranmälan, så kallade sena anmälningar, gör att antalet sökande ökar mellan sista anmälningssdag samt första och andra urvalet. De redovisningar som görs i rapporten sträcker sig fram till och med

det andra urvalet. Ytterligare förändringar kan ske efter det då efterantagning kan göras av respektive lärosäte om de har studieplatser som inte är tillsatta. Den informationen ingår inte här.

I en bilaga definieras begrepp som är vanligt förekommande i redovisningar av antagningsstatistik.

Underlag

Underlag 1. Statistik i samband med sista ansökningsdag till höstterminen 2017 (ht 2017).

Underlag 2. Statistik i samband med urval 1 till höstterminen 2017 (ht 2017).

Antagningsomgångarna ht 2016 och ht 2017

Det var 2,2 procent färre sökande ht 2017 än ht 2016. Något fler blev antagna: 0,5 procent fler i första urvalet, 0,1 procent fler i andra urvalet. Antalet reservplacerade minskade jämfört med året innan.

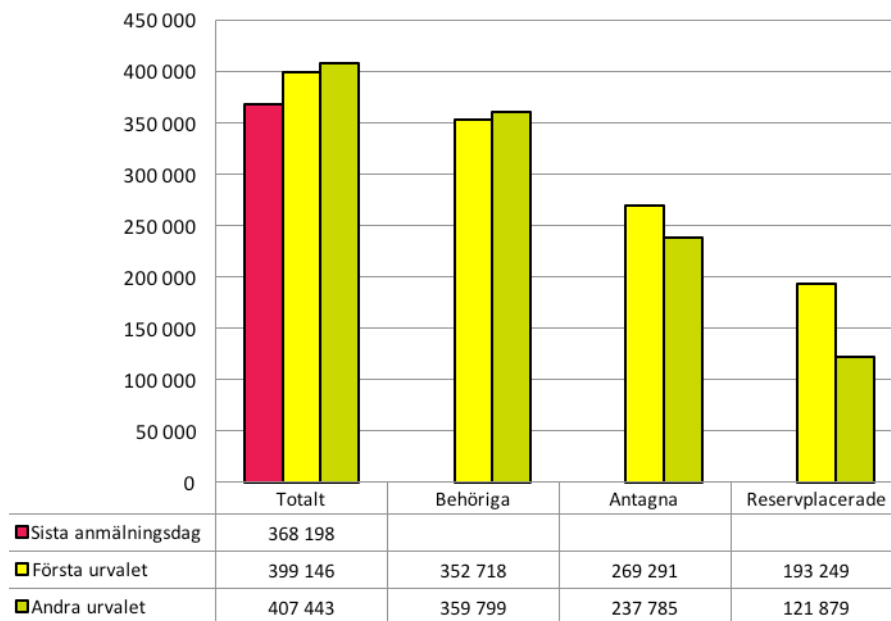
Det är ingen konkurrens på de flesta utbildningar – alla behöriga sökande kan antas. Men ur den sökandes synvinkel är det större konkurrens. Hela 89 procent av förstahandssökande till grundutbildningsprogram konkurrerade om sina platser.

För samtliga uppgifter i detta kapitel gäller: Data innehåller inte inställda utbildningar.

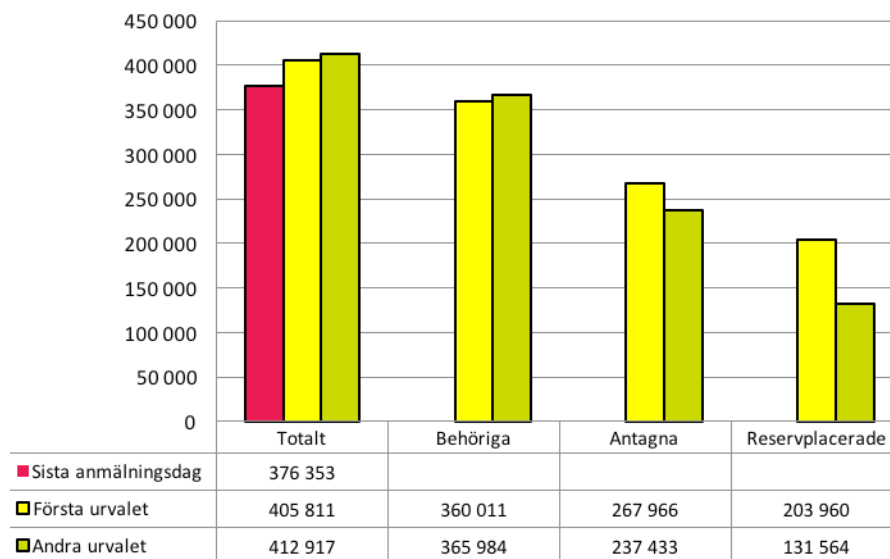
Antal sökande, behöriga, antagna och reservplacerade

Jämförelse mellan ht 2017 och ht 2016

Figur 1: Förändring mellan sista anmälningdag, första och andra urvalet ht 2017, antal sökande

Figur 2: Förändring mellan sista anmälningssdag, första och andra urvalet ht 2016, antal sökande

Många kurser och program håller öppet för sen anmälan efter sista anmälningssdag. Därför ökar det totala antalet sökande under antagningsomgången.

Antalet sökande totalt ht 2017 per sista anmälningssdag var något lägre än i ht 2016 (-2,2 procent). Det var även antal sökande inklusive sena sökande vid första respektive andra urvalet, men minskningen var mindre, 1,6 respektive 1,3 procent mindre än året innan.

Antalet behöriga sökande vid första urvalet var mindre ht 2017 än ht 2016, en minskning med 2,0 procent. Vid andra urvalet ht 2017 var motsvarande minskning 1,7 procent.

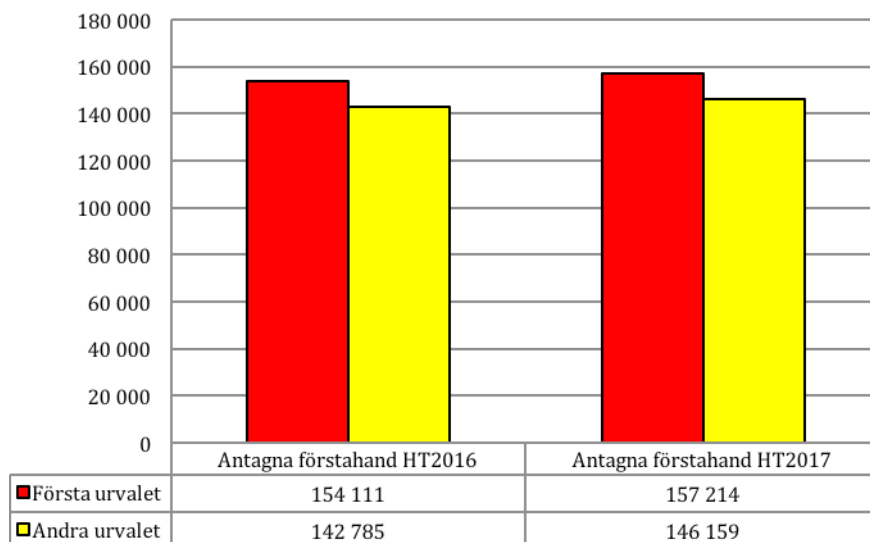
Antalet antagna i ht 2017 var något större än i ht 2016. I första urvalet var ökningen 0,5 procent, i andra urvalet 0,1 procent.

I båda antagningsomgångarna antogs fler sökande i första än i andra urvalet. Det förklaras bland annat av att lärosäten gör överintag till många utbildningar, alltså antar fler sökande än det finns platser. Överintagen kan vara stora i första urvalet men ofta mindre i andra urvalet. Vidare tackar vissa sökande nej till platser de erbjudits i första urvalet, och stryks i andra urvalet.

Även antal reservplacerade minskar från första till andra urvalet. Det beror bland annat på att vissa sökande som var reservplacerade i första urvalet antas i andra urvalet, och på att sökande tackar nej till sina reservplatser efter första urvalet och stryks i andra urvalet.

Antal antagna till förstahandsval

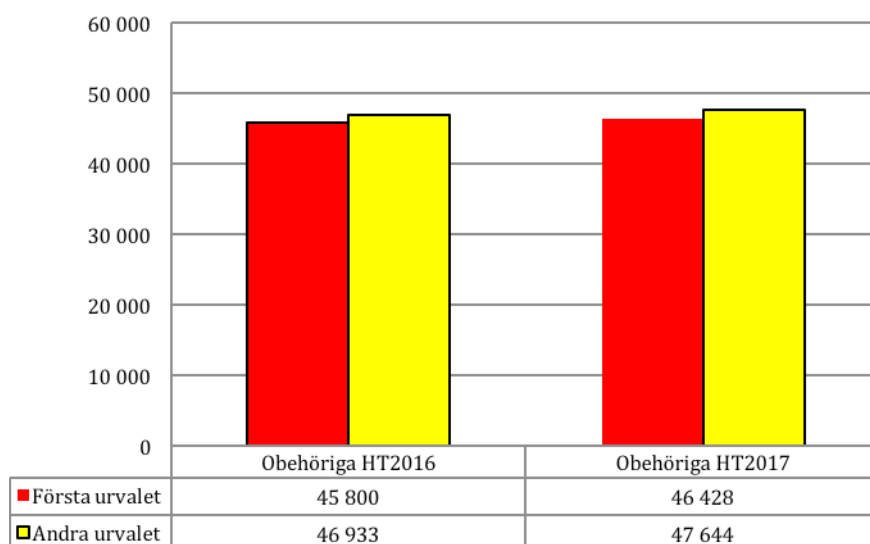
Figur 3: Förändring mellan första och andra urvalet ht 2016 och ht 2017, antal antagna som antagits till sitt förstahandsval

Antalet sökande som antagits till sitt förstahandsval ökade något från ht 2016 till ht 2017. Andelen antagna som antogs till sitt förstahandsval ökade i första urvalet från 57,5 till 58,4 procent; i andra urvalet från 60,1 till 61,5 procent.

Antal obehöriga

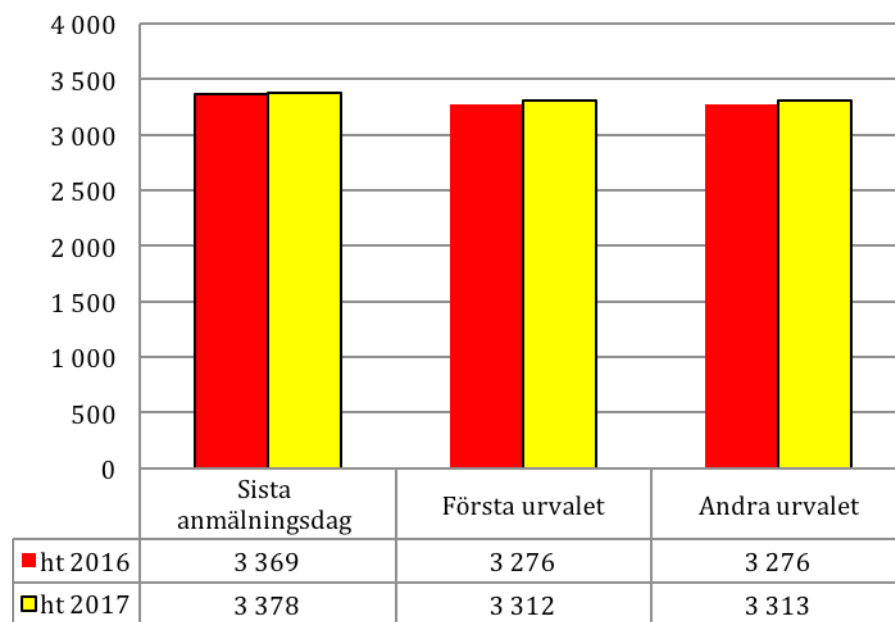
Figur 4: Förändring mellan första och andra urvalet ht 2016 och ht 2017: antal sökande som är obehöriga till samtliga utbildningsalternativ de sökt

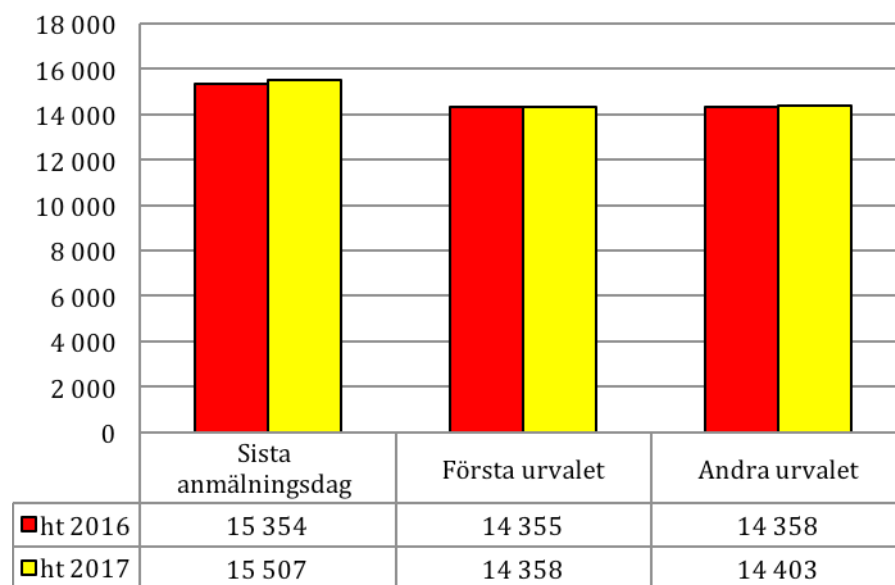
Antalet sökande som var obehöriga till någon sökt utbildning ökade något från ht 2016 till ht 2017. Andelen obehöriga av det totala antalet sökande ökade i första urvalet från 11,3 till 11,6 procent; i andra urvalet från 11,4 till 11,7 procent.

Förändringar i utbildningsutbudet

Figur 5: Antal program ht 2016 och ht 2017 vid sista anmälningdag, första och andra urvalet

Figur 6: Antal kurser ht 2016 och ht 2017 vid sista anmälningdag, första och andra urvalet

Antal utbildningar var relativt lika i ht 2016 som i ht 2017. I båda antagningsomgångarna minskar både kurser och program från sista anmälningssdag till första urvalet, för att därefter åter öka något.

Minskningen fram till första urvalet förklaras av att kurser och program blev inställda. Minskningen var något mindre ht 2017 än ht 2016 för program (2,0 mot 2,8 procent), men något större för kurser (7,4 mot 6,5 procent).

Ökningen i antal kurser och program mellan första och andra urvalet var större i ht 2017 än i ht 2016. Antalet kurser ökade mest. Ett femtiotal kurser tillkom mellan urvalen, motsvarande 0,3 procent.

Stor spridning i konkurrens ht 2017

Olika utbildningar har olika söktryck. Några utbildningar har tusentals sökande, de flesta andra väsentligt färre. När det finns fler behöriga sökande än platser konkurrerar de sökande med varandra. Med begreppet konkurrens avses här att utbildningen har minst en reservplacerad sökande.

I det här avsnittet studeras hur konkurrenssituationen ser ut per utbildningstyp (kurs och program) och nivå.

Tabell 1: Konkurrenssituationen ht 2017 på utbildningar efter andra urvalet

Utbildningstyp	Nivå						Totalt	
	Grund inkl. bas		Avancerad		Ej klassad			
	Antal	% K/ej K	Antal	% K/ej K	Antal	% K/ej K	Antal	% K/ej K
Program	2 263		1 050		80		3 393	
- Konkurrens	1 149	(51%)	269	(26%)	0	(0%)	1 418	(42%)
- Ej konkurrens	1 114	(49%)	781	(74%)	80	(100%)	1 975	(58%)
Kurs (inkl. kurspaket)	10 333		5 179		252		15 764	
- Konkurrens	1 702	(16%)	451	(9%)	67	(27%)	2 220	(14%)
- Ej konkurrens	8 631	(84%)	4 728	(91%)	185	(73%)	13 544	(86%)
Summa	12 596		6 229		332		19 157	
- Konkurrens	2 851	(23%)	720	(12%)	67	(20%)	3 638	(19%)
- Ej konkurrens	9 745	(77%)	5 509	(88%)	265	(80%)	15 519	(81%)

% K/ ej K = Andelen utbildningar med respektive utan konkurrens.

Vanligare med konkurrens på program

I antagningsomgången fanns 19 157 utbildningar fördelat på 3 393 program och 15 774 kurser. Bland programmen var det konkurrens på 42 procent; bland kurserna 14 procent. För hela utbudet var det konkurrens på 19 procent av utbildningarna.

Vanligare med konkurrens på grundnivå, framförallt på program på grundnivå

I en jämförelse mellan utbildningsnivåer var det vanligare med konkurrens på grundnivå än på avancerad nivå. Andelen utbildningar med konkurrens var 23 procent på grundnivå, jämfört med 12 procent på avancerad nivå.

Bland program på grundnivå var det konkurrens på hela 51 procent.

Ingen konkurrens på de flesta utbildningar

För hela utbudet var det konkurrens på 19 procent av utbildningarna. För övriga utbildningar, hela 81 procent, kunde alla behöriga sökande antas.

Nästan sju av tio konkurrerar om platser

I föregående avsnitt jämförde vi antal utbildningar per typ och nivå – hur många kurser och program som har konkurrens. I nedanstående tabell utgår vi i stället från de sökande – hur många som sökt de olika utbildningarna i första hand, uppdelade per typ och nivå. Antal nedan avser förstahands-sökande för att varje sökande ska räknas enbart en gång. Här blir bilden en annan – de flesta har sökt en utbildning med konkurrens.

Tabell 2: Konkurrenssituationen ht 2017 för förstahandssökande efter andra urvalet

Utbildningstyp	Nivå						Totalt	
	Grund inkl. bas		Avancerad		Ej klassad		Antal	% K/ej K
	Antal	% K/ej K	Antal	% K/ej K	Antal	% K/ej K		
Program	169 829		30 272		0		200 101	
- Konkurrens	150 512	(89%)	17 774	(59%)	0	(0%)	168 286	(84%)
- Ej konkurrens	19 317	(11%)	12 498	(41%)	0	(0%)	31 815	(16%)
Kurs (inkl. kurspaket)	166 657		31 224		10 469		208 350	
- Konkurrens	88 065	(53%)	9 737	(31%)	6 158	(59%)	103 960	(50%)
- Ej konkurrens	78 592	(47%)	21 487	(69%)	4 311	(41%)	104 390	(50%)
Summa	336 486		61 496		10 469		408 451	
- Konkurrens	238 577	(71%)	27 511	(45%)	6 158	(59%)	272 246	(67%)
- Ej konkurrens	97 909	(29%)	33 985	(55%)	4 311	(41%)	136 205	(33%)

% K/ ej K = Andelen utbildningar med respektive utan konkurrens.

Vanligare med konkurrens för sökande till program

Vid andra urvalet fanns drygt 408 000 sökande, varav strax under hälften sökt ett program som förstahandsval, strax över hälften en kurs. Bland de programsökande hade inte mindre än 84 procent sökt en utbildning med konkurrens. För kurssökande var motsvarande andel 50 procent.

Vanligare med konkurrens för sökande på grundnivå, framförallt på program på grundnivå

I en jämförelse mellan sökande per utbildningsnivå var det väsentligt vanligare med förstahandssökande till en utbildning med konkurrens på grundnivå än på avancerad nivå. Andelen förstahandssökande till en utbildning på grundnivå med konkurrens var 71 procent, till avancerad nivå 55 procent.

Bland förstahandssökande till program på grundnivå var det konkurrens för inte mindre än 89 procent av de sökande.

Två tredjedelar av förstahandssökande konkurrerar om utbildningsplatserna

Av samtliga sökande hade 67 procent anmält sig till en utbildning med konkurrens som sitt förstahandsval.

Hur går det ihop?

67 procent av de förstahandssökande konkurrerar men bara 19 procent av utbildningarna har konkurrens. Hur går det ihop? Några viktiga faktorer:

- Olika utbildningar har olika antal platser.
- Olika utbildningar har olika antal sökande.
- Och tillsammans: olika utbildningar har olika antal sökande per plats, så kallat söktryck.

En slutsats är därför att de utbildningar som har konkurrens ofta har mycket högt söktryck – väsentligt fler sökande än antal platser. Detta är särskilt märkbart för program på grundnivå (89 procent av förstahandssökande har sökt en utbildning med konkurrens) även om även övriga utbildningstyper och nivåer kan ha högt söktryck, antingen för att det är väldigt många sökande eller för att det är få platser.

Samtidigt finns många utbildningar som helt saknar konkurrens, antingen för att de har få sökande, eller för att de har så många platser att ett stort antal sökande kan antas.

IK och MASTER – de internationella antagningsomgångarna

De särskilda antagningsomgångarna för internationella sökande har fått fler sökande och antagna. Antalet antagna till internationella masterprogram var inför hösten 2017 10 631 jämfört med 8 097 året innan. Den grupp som ökat mest är avgiftsskyldiga sökande.

Särskilda antagningsomgångar för internationella sökande

Antagningsomgångarna till internationella kurser (IK) och masterprogram (MASTER) öppnar för anmälan mycket tidigare än den nationella antagningsomgången ht 2017. Anledningen till det är att det finns ett stort antal sökande som behöver ansöka om uppehållstillstånd, ordna med bostad och dylikt innan de börjar studera i Sverige – vilket förstås är en tidskrävande process. När anmälan till ht 2017 kommer igång har de sökande i IK och MASTER redan hunnit få sitt slutgiltiga antagningsbesked.

Utbudet i de här antagningsomgångarna består främst av utbildningar med engelska som undervisningsspråk och riktar sig i första hand till utländska sökande, även om svenska sökande också har möjlighet att söka utbildningarna.

Avgiftshanteringen är en central del av både IK och MASTER, eftersom den större delen är utländska sökande som allt som oftast är avgiftsskyldiga. De sökande som är medborgare i ett land utanför EU/EES eller Schweiz är avgiftsskyldiga. Anmälning- och studieavgift blev införd hösten 2011 med förhoppningen om att minska mängden sökande som inte avser påbörja studierna de söker. Efter avgiftsinförandet visade statistiken att sökande utan svenskt personnummer minskade med drygt 80 procent.¹

I det här kapitlet presenterar vi statistik som visar att det totala antalet sökande ökar i båda antagningsomgångarna, samt att sökande utan svenskt personnummer är den största sökandegruppen. Det är också tydligt att fler avgiftsskyldiga sökande väljer att betala anmälningavgiften, även om det går att urskilja vissa skillnader beroende på om sökande gör en anmälan i MASTER eller IK.

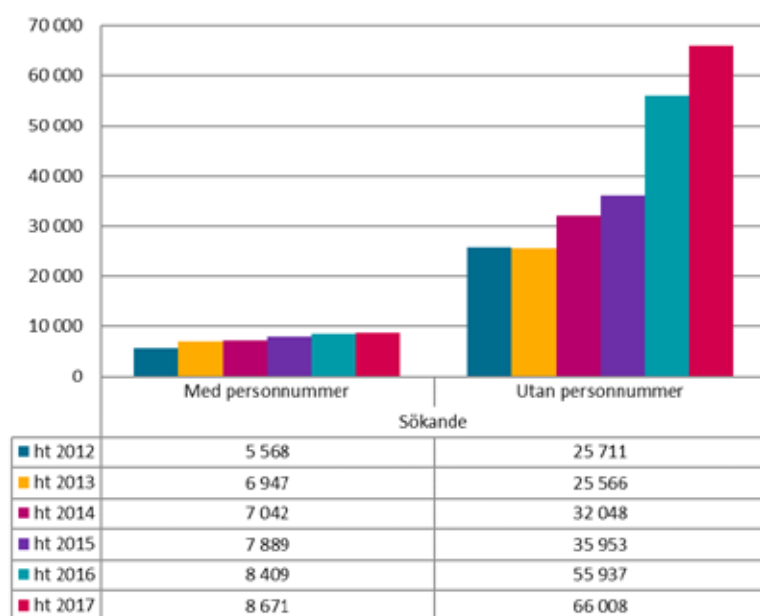
1. Statistiska centralbyrån, "Sökande och antagna till högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå höstterminen 2011", UF 46 SM 1101.

Fortsatt fler sökande till masterprogram

Inom MASTER ht 2017, hädanefter masteromgången 2017, finns det inga kurser tillgängliga att söka – endast program. Samtliga program är på avancerad nivå. Utbudet ökade med 1,39 procent inför 2017 års antagningsomgång, i jämförelse med 2016 års antagningsomgång.

Sökande utan svenskt personnummer är betydligt fler än sökande med svenskt personnummer. Det är egentligen inte anmärkningsvärt eftersom antagningsomgången riktar sig till utländska sökande, som oftast saknar svenskt personnummer. Men även svenska sökande, och utländska sökande som redan bor i Sverige, anmäler sig i antagningsomgången.

Figur 7: Antal sökande med/utan svenskt personnummer vid sista anmälningdag.

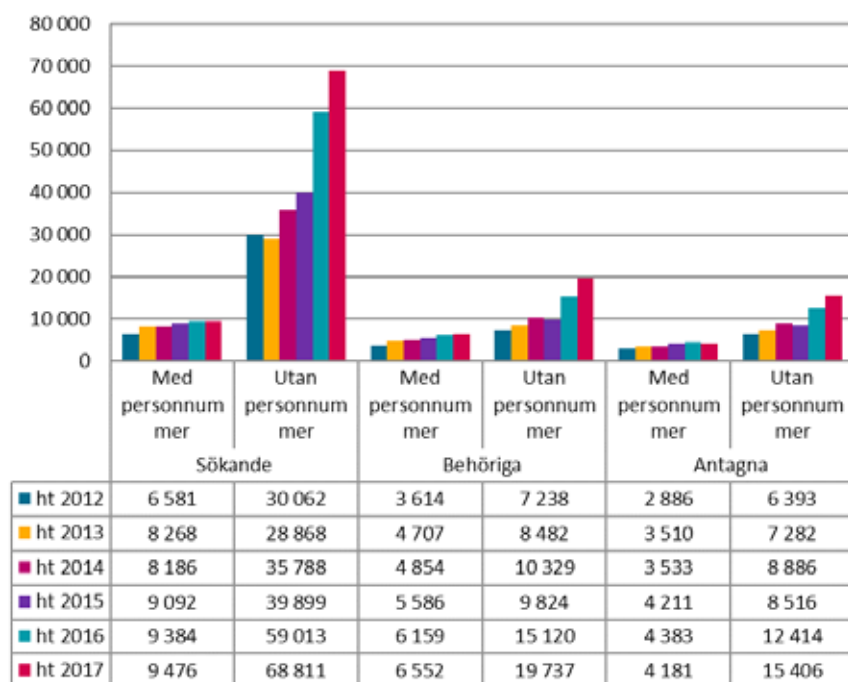

Båda grupperna har ökat i antal under de senaste fem åren, där de sökande utan svenskt personnummer ser ut att öka avsevärt mycket mer från år till år än vad de sökande med svenskt personnummer gör. Rimligtvis kommer det totala antalet sökande fortsätta att öka inom de närmsta åren.

Behörighet, sena anmälningar och dokumentationskrav

I takt med att det totala antalet sökande ökar, ökar även det totala antalet behöriga sökande vid det första urvalet. Det totala antalet behöriga sökande har ökat med 23,54 procent från förra årets antagningsomgång. Drygt två tredjedelar av de sökande utan svenskt personnummer är obehöriga inför det första urvalet, medan endast en tredjedel av de sökande med svenskt personnummer är obehöriga.

Figur 8: Antal sökande samt behöriga och antagna sökande med/utan personnummer vid det första urvalet.

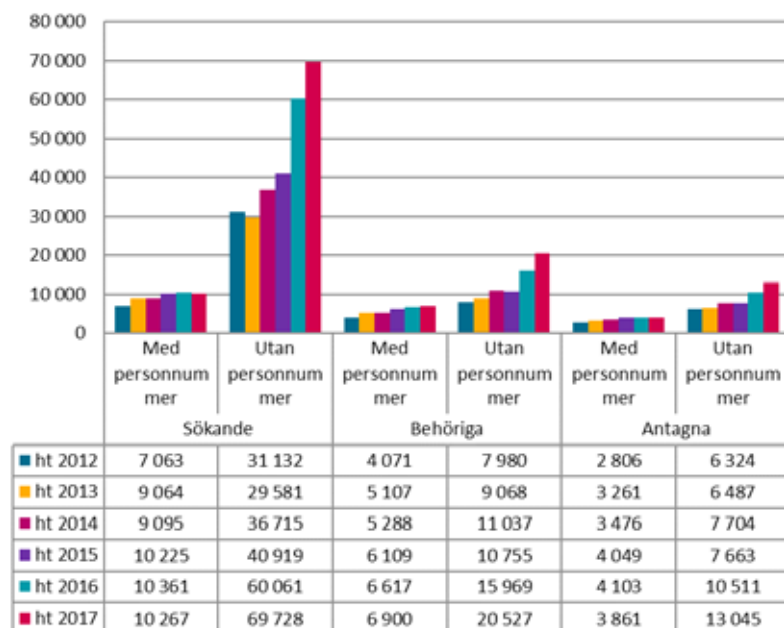

Totalt var det 78 287 sökande vid det första urvalet. Den senare siffran inkluderar sena anmälningar till och med det första urvalet.

En sen anmälan beror antingen på att den sökande anmält sig efter sista ordinarie anmälningsdag, eller på att den sökande anmält sig i tid men betalat anmälningsavgift eller styrkt avgiftsfrihet för sent. Det kan också bero på att den sökande styrkt sin behörighet först efter första urvalet, strukits och därefter gjort en ny anmälan, så kallad återanmälan.

Ungefär en tredjedel av de 78 287 sökande var behöriga inför det första urvalet. Antalet behöriga sökande ökar inte enbart mellan sista anmälningsdag och det första urvalet, utan även mellan de båda urvalen: inför 2017 års antagningsomgång ökade antalet behöriga sökande med 4,33 procent mellan det första och andra urvalet. Motsvarande siffra för 2016 års antagningsomgång var 6,14 procent.

Figur 9: Antal sökande samt behöriga och antagna sökande med/utan personnummer vid det andra urvalet.

Sökande från vissa länder har krav på att viss dokumentation måste inkomma per post till myndigheten direkt från det utfärdande lärosätet, alternativt att handläggare måste verifiera meriten i fråga innan den kan bli bedömd.

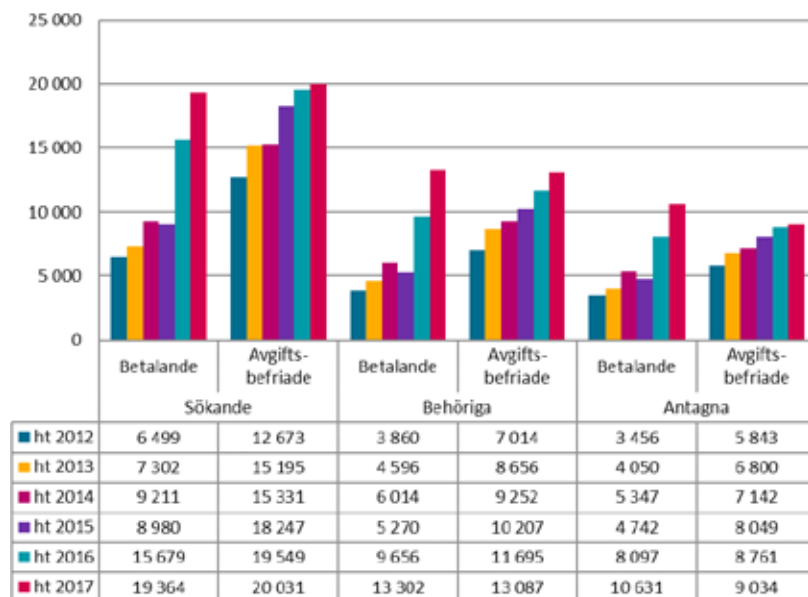
Det är enbart ett fåtal sökande som är påverkade av de särskilda dokumentationskraven, att dokumentationen måste inkomma direkt till UHR utan att 'mellanlanda' hos dem innan. Jämfört med tidigare års antagningsomgångar har reglerna för att tillföra dokumentation till sin ansökan ändrats för enstaka länder.

Inga väsentliga skillnader för avgiftsskyldiga sökande

För att UHR skall kunna behandla en sökandes ansökan måste ansökningsavgiften vara betald, om inte sökande är avgiftsbefriad. I sådana fall måste sökande uppvisa dokumentation som styrker avgiftsfriheten.

I takt med att antalet sökande ökar, ökar även andelen avgiftsskyldiga tillsammans med andelen som betalar – med undantag för antagningen inför masteromgången 2015 då antalet betalande minskade. Avgiftsskyldighet hör vanligen ihop med utländska sökande, som ofta saknar skäl för avgiftsfrihet. Det är därför inte anmärkningsvärt att det finns en stor del avgiftsskyldiga sökande i de internationella antagningsomgångarna. Figuren nedan visar hur stor andel av de sökande som betalade i relation till hur många som var behöriga och blev antagna.

Figur 10: Antal betalande och avgiftsbefriade behöriga och antagna sökande vid det första urvalet.

För att kunna gå vidare i antagningsprocessen; att få sina meriter bedömda, att kunna bli behörig och få ett antagningsbesked, måste en avgiftsskyldig sökande antingen betala eller styrka avgiftsfrihet. En tredjedel av de avgiftsskyldiga sökande betalade anmälningavgiften inför masteromgången 2017. Statistiken visar att en större andel betalande sökande blir behöriga inför det första urvalet, jämfört med tidigare år, även om det inte är en anmärkningsvärd ökning.

Det är egentligen ingen större skillnad på det totala antalet betalande jämfört med de fem senaste åren – ungefär en tredjedel av de avgiftsskyldiga sökande har betalat anmälningavgiften inför det första urvalet sedan masteromgången 2012.

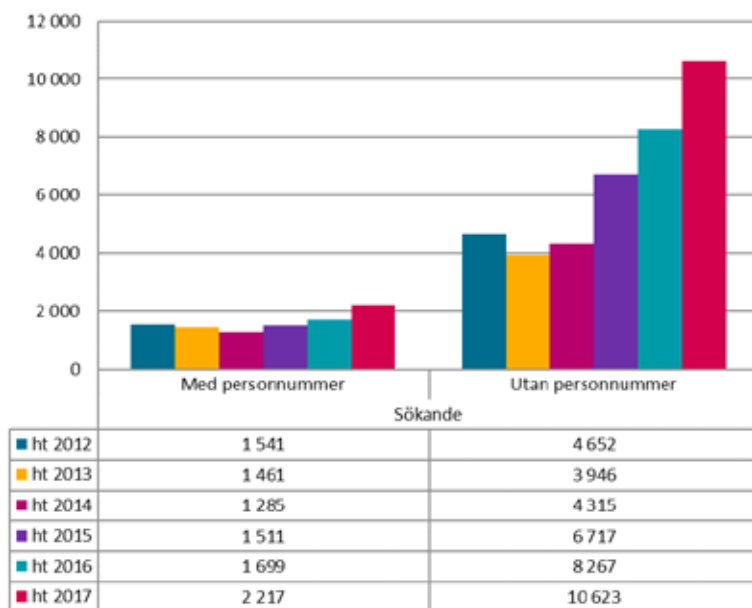
Det är inte heller särskilt stor skillnad mellan betalande sökande och avgiftsbefriade sökande vad gäller antalet behöriga och antagna vid det första urvalet, åtminstone de två senaste åren.

Fortsatt fler sökande till internationella kurser och program

Inom antagningsomgången IK kan sökande välja program på grundnivå samt kurser på grundnivå och avancerad nivå. Totalt ökade utbudet av valbara kurser och program med 12,23 procent inför 2017 års antagningsomgång, i jämförelse med 2016 års antagningsomgång. Om vi bryter ut program och kurser separat ser vi att utbudet ökade med 13,73 procent för program och 1,92 procent för kurser.

Antalet sökande har ökat, och fördelningen mellan sökande utan personnummer och sökande med personnummer är fortsatt ojämn där sökande utan svenskt personnummer är betydligt fler.

Figur 11: Antal sökande med/utan svenskt personnummer vid sista anmälningdag.

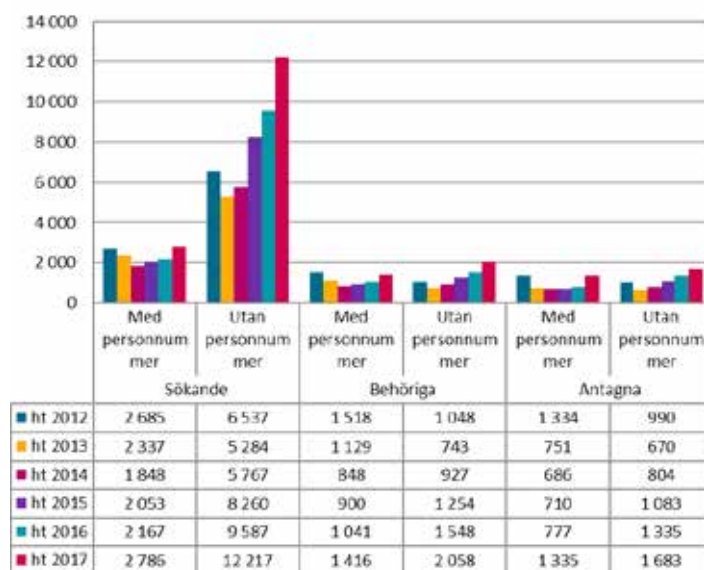
Fördelningen ovan är inte särskilt anmärkningsvärd eftersom antagningsomgången riktar sig mot utländska sökande som förmodligen inte har svenskt personnummer.

Behöriga sökande ökar efter det första urvalet

Det totala antalet behöriga sökande inför 2017 års antagningsomgång ökade med 34,18 procent i jämförelse med 2016 års antagningsomgång. Vid det första urvalet fanns det totalt sett 15 003 sökande, inklusive sena anmälningar. Precis som i masteromgången finns det flera faktorer som gör att en anmälan kan anses vara sen.

Även det totala antalet behöriga sökande ökade jämfört med året innan, både räknat vid sista anmälningdag och vid det första urvalet. I figuren nedan finns en översikt över hur de sökande med och utan svenskt personnummer har stått sig i det första urvalet de senaste fem åren.

Figur 12: Antal sökande samt behöriga och antagna sökande med/utan svenskt personnummer vid det första urvalet.

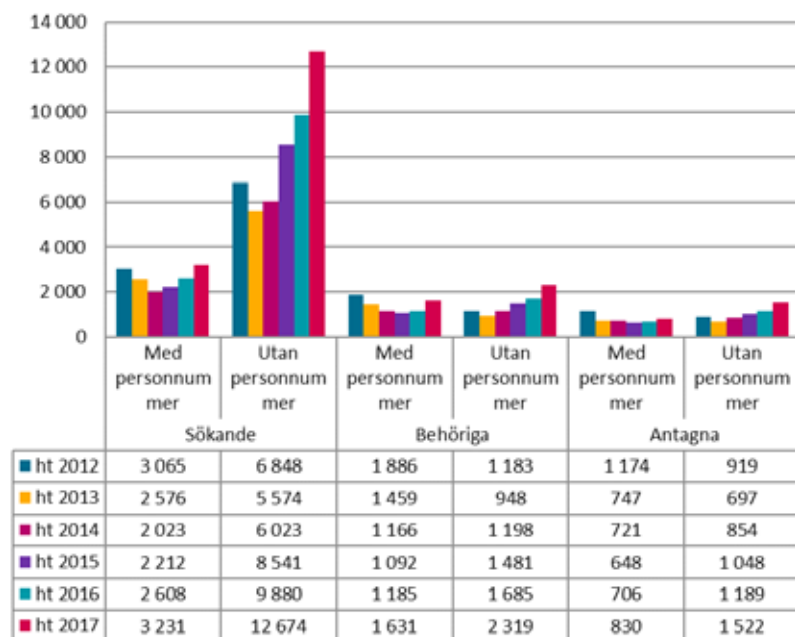

Det är egentligen inte överraskande eller drastiska förändringar i det här fallet, utan snarare en redovisning som styrker det redan konstaterade utfallet: det totala antalet sökande ökar och de sökande utan svenskt personnummer är i majoritet.

Av de totalt 15 003 sökande var knappt en fjärdedel behöriga inför det första urvalet. Mellan det första och andra urvalet ökade antalet behöriga sökande med 13,70 procent, vilket kan jämföras med förra årets ökning på 10,85 procent. Procentuellt är det en större ökning av behöriga sökande mellan urvalen i IK-omgången 2017 än i masteromgången samma år, trots att det totalt är färre sökande i den förstnämnda.

Både gymnasieutbildningar – främst utländska – och högskoleutbildningar blir bedömda inom antagningsomgången. Vid granskningen av en gymnasieutbildning bedöms vilka svenska gymnasiekurser som utbildningen motsvarar. Bedömningen av behörigheter är särskilt viktig vid ansökan till kurser och program på grundnivå, eftersom de särskilda behörighetskraven ofta är uttryckta i svenska gymnasiekurser. I vissa fall kan det vara svårare för en sökande att få tag på dokumentation över sin gymnasieutbildning än sin högskoleutbildning. Det kan vara en av orsakerna till varför antalet behöriga sökande ökar mer mellan urvalen i den här antagningsomgången än i antagningsomgångar med främst svenska sökande.

Figur 13: Antal sökande samt behöriga och antagna sökande med/utan svenskt personnummer vid det andra urvalet.

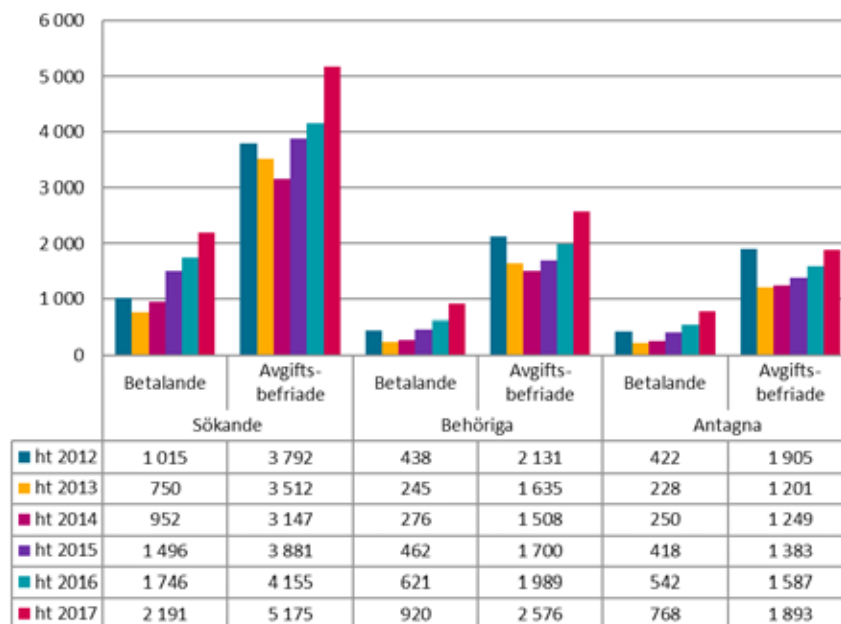

En annan förklaring till att det är en så pass låg andel som uppfyller behörighetskraven inför det första urvalet kan bero på att sökande gör en anmälan innan gymnasiestudierna är avslutade. De har då ingen möjlighet att dokumentera sin gymnasieutbildning och uppfylla behörighetskraven innan den sista kompletteringsdagen som är i januari. En uppskattning är att de flesta sådana sökande inte betalar någon avgift, utan förblir avgiftsskyldiga alternativt är avgiftsbefriade.

Fler avgiftsskyldiga betalar

Det är totalt sett ett större antal avgiftsskyldiga sökande jämfört med avgiftsbefriade sökande i den här antagningsomgången. Figuren nedan visar hur stor andel av de sökande som betalade i relation till hur många som var behöriga och blev antagna.

Figur 14: Antal sökande samt behöriga och antagna sökande med/utan svenskt personnummer vid det första urvalet.

Mer än hälften av de betalande sökande förblir obehöriga inför det första urvalet, endast 42 procent är behöriga. Den låga andelen till trots, är det en klar förbättring jämfört med tidigare år.

Det är lite drygt 22 procent av de avgiftsskyldiga som betalar anmälningsavgiften, vilket är en mindre andel jämfört med masteromgången 2017. I jämförelse med IK-omgångarna de fem senaste åren har andelen avgiftsskyldiga som betalar ökat marginellt varje år, med några enstaka procentenheter.

Antalet behöriga sökande som är avgiftsbefriade är nästan tre gånger så många fler än de betalande behöriga sökande. Det är en ihållande trend, även om gapet mellan dem har minskat successivt med åren.

Trender

Nedgången i antalet sökande har inte påverkat könsfördelningen. De senaste tio åren har kvinnor utgjort drygt 60 procent av de sökande, männen strax under 40 procent. Det totala antalet sökande var störst inför hösten 2014. Utbildningsutbudet har minskat över tid, mest för kurser.

Långsiktiga trender för helheten och för vissa utbildningar

Här beskrivs utveckling över längre tid. Statistiken omfattar perioden ht 2008–ht 2017 alltså de senaste tio åren. Vi tittar på:

- antal sökande,
- behöriga sökande,
- antagna,
- och reserver för hela utbildningsutbudet, uppdelat på de sökandes kön.

Vidare tittar vi på specifikt på några utbildningar som leder till yrkesexamen. Slutligen på antalet utbildningar som gått att söka, kurser och program totalt, samt program som leder till yrkesexamen.

Sökande utan svenskt personnummer

Flera avsnitt nedan redovisar antal och andel sökande utan svenskt personnummer. Notera följande:

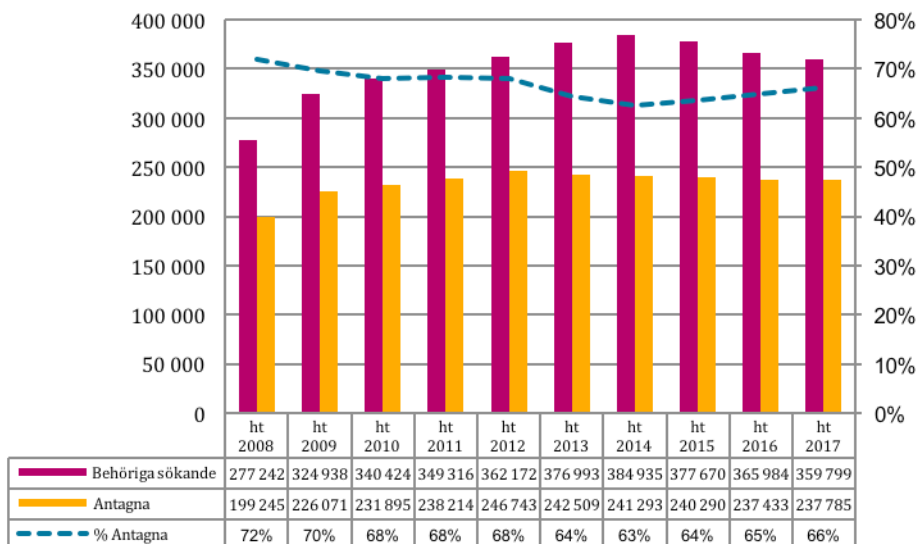
- Kön och ålder för dessa sökande är i regel inte tillgängligt.
- All statistik i detta kapitel avser de nationella antagningsomgångarna inför höstterminer, alltså till största del utbildning som ges på svenska, och i mindre omfattning utbildning på engelska som vänder sig till sökande från EU/EES/Schweiz. En större andel sökande utan svenskt personnummer finns i de internationella antagningsomgångarna, IK och MASTER, som beskrivs i förra kapitlet.

Inställda utbildningar inte medräknade

För samtliga uppgifter i detta kapitel gäller: Data innehåller inte inställda utbildningar.

Översikt – andel antagna jämfört med behöriga sökande

Figur 15: Antal behöriga sökande, antagna och andelen antagna vid andra urvalet ht 2008–ht 2017. Notera att den högra skalan är kapad.

Behöriga sökande

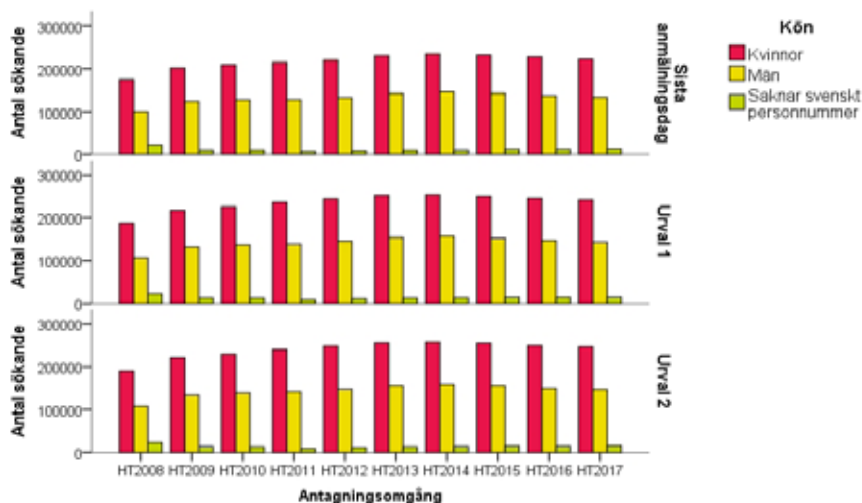
Antal behöriga sökande ökade fram till ht 2014 men har därefter minskat. Förklaring till minskningen är att antalet sökande totalt minskat, särskilt bland de yngsta sökande, vilket i sin tur beror på att årskullen 19-åringar är mindre, samt på det goda arbetsmarknadsläget.

Antagna

Antalet antagna ökade fram till ht 2014 men har därefter minskat något. Andelen antagna av behöriga sökande däremot minskade fram till ht 2014, och har därefter vänt uppåt. Konkurrenssituationen hårdnade alltså när det var som flest sökande, men de senaste tre åren har andelen antagna blivit större, en procentenhet per år, som en konsekvens av att antalet behöriga sökande minskat mer än antalet antagna.

Sökande

Figur 16: Antal sökande vid sista anmälningssdag, första och andra urvalet ht 2008–ht 2017, per kön

Nästan två av tre sökande är kvinnor

Totalt antal sökande ökade från ht 2008 till ht 2014 och har därefter minskat något. Andelen kvinnor har under hela perioden varit väsentligt större än andelen män, 62–64 procent kvinnor jämfört med 36–38 procent män.

Minskningen i antal sökande totalt sedan 2014 har varit något större för män än för kvinnor. Vid sista anmälningssdag har andelen män sjunkit från 38,4 procent ht 2014, 38,1 procent ht 2015, 37,5 procent ht 2016, och sedan planat ut på 37,5 procent ht 2017.

Något fler sökande utan svenskt personnummer

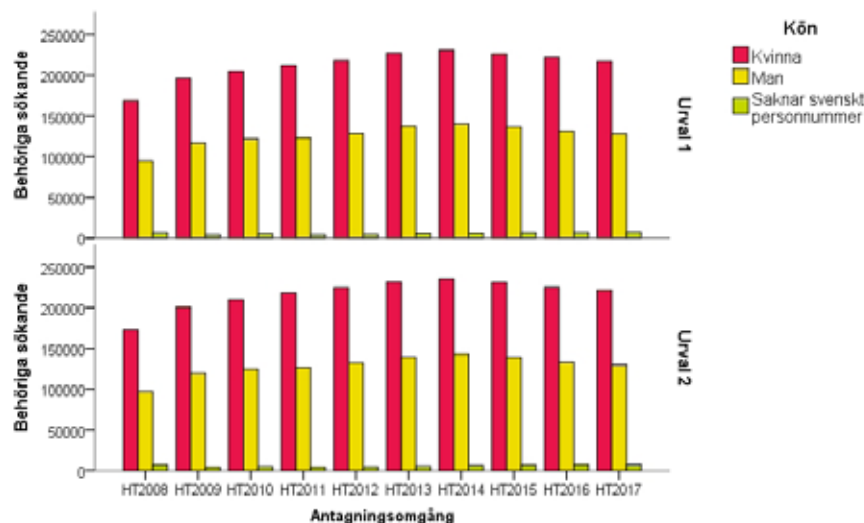
Antal sökande utan svenskt personnummer blev färre ht 2011 efter att studieavgifter infördes. Därefter har de ökat något varje år, även när antalet sökande totalt minskat. Vid sista anmälningssdag var antal sökande utan svenskt personnummer 12 465 ht 2017 jämfört med 10 264 ht 2014.

Samma fördelning för sena anmälningar

Könsfördelningen för sena anmälningar följer könsfördelningen i övrigt.

Behöriga sökande

Figur 17: Antal behöriga sökande vid första och andra urvalet ht 2008–ht 2017, per kön

Färre behöriga sökande av båda könen

Även antalet behöriga sökande ökade fram till ht 2014 och har därefter minskat något. Minskningen har påverkat könsfördelningen marginellt, andelen män och kvinnor har inte varierat mer än en procentenhet. Andelen män har minskat något de senaste åren, från 37,8 procent ht 2014, 37,6 procent ht 2015, 37,2 procent ht 2016 till 37,0 procent ht 2017. Det är alltså samma tendens som i antalet sökande totalt.

Andelen behöriga sökande jämfört med sökande totalt är hög – de allra flesta sökande är behöriga åtminstone till någon utbildning. Ht 2008 var 85 procent behöriga till någon sökt utbildning i första urvalet; sedan ht 2009 har det varierat mellan 88 och 89 procent.

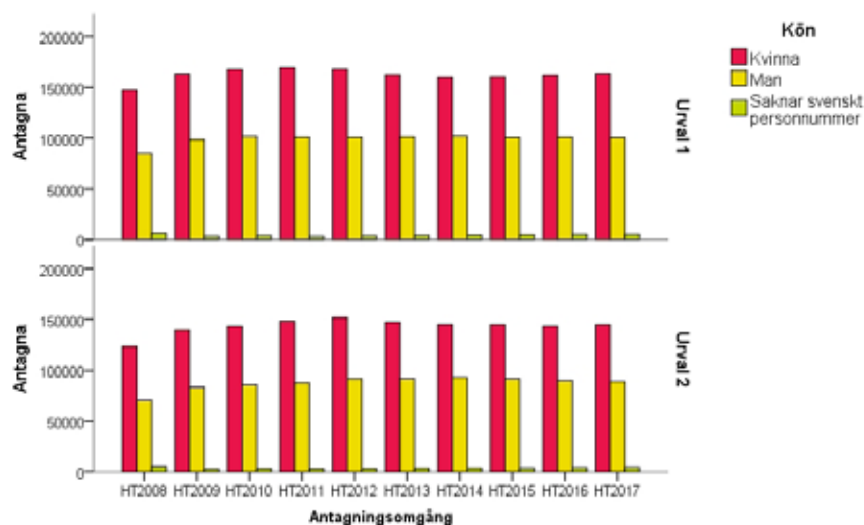
Behöriga sökande utan svenskt personnummer blev färre ht 2011 efter att anmälnings- och studieavgifter infördes. Därefter har de ökat något varje år, även när antalet sökande totalt minskat. Vid första urvalet ht 2017 fanns 7 216 behöriga sökande utan svenskt personnummer jämfört med 5 834 ht 2014.

Samma fördelning för sena anmälningar

Antalet behöriga sökande var genomgående större vid andra urvalet på grund av sent inkomna anmälningar. Andelen kvinnor respektive män har varit likartade under hela tidsperioden, båda könen verkar bli behöriga vid sena anmälningar i lika omfattning.

Antagna

Figur 18: Antal antagna i första och andra urvalet ht 2008–ht 2017, per kön

Antagna ökar, främst bland kvinnor

Antalet antagna har varierat över perioden. Den antagningsomgång då allra flest antogs var ht 2011 (273 627 antagna i första urvalet). Därefter har antalet antagna minskat något varje år fram till ht 2016 – 267 966 antagna i första urvalet. Ht 2017 ökade antalet antagna jämfört med året innan, till 269 291 personer, alltså ungefär en halv procent.

Andelen kvinnor respektive män har sett i stort sett lika ut under hela perioden. Ht 2017 har andelen kvinnor ökat och män minskat något. I första urvalet ht 2017 antogs 163 637 kvinnor jämfört med 161 816 året innan. För män var motsvarande siffror 100 324 ht 2017 mot 100 608 året innan, alltså en minskning. Förklaringen till detta torde främst vara att antal män som sökte totalt minskat.

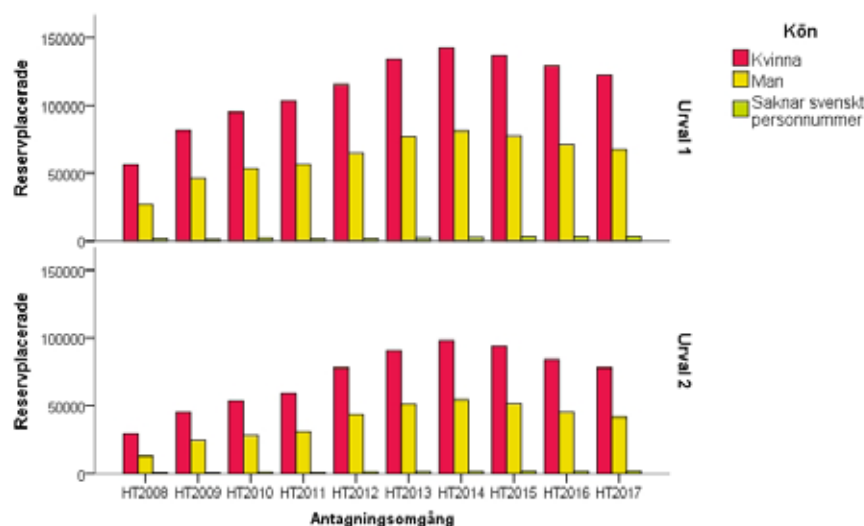
Antalet antagna som saknar svenskt personnummer minskade när anmälnings- och studieavgifter infördes 2011 men har därefter ökat något varje år. I första urvalet ht 2017 var det 5 330 antagna utan svenskt personnummer, att jämföra med 5 308 ht 2016.

Att antalet antagna förändras över tid har flera anledningar, bland annat:

- Antal platser påverkas av tilldelning av medel från regeringen.
- Vissa utbildningar fyller inte alla platser på grund av för få behöriga sökande.
- Vissa utbildningar startar inte varje år.
- Utbildningar kan bli inställda.
- Lärosäten kan göra olika stora överintag, alltså anta fler sökande än platser, då de av erfarenhet vet att en andel sökande kommer att tacka nej till erbjuden plats.

Reserver

Figur 19: Antal reservplacerade i första och andra urvalet ht 2008–ht 2017, per kön

Antalet reservplacerade följer utvecklingen för antalet sökande, som ökade fram till ht 2014 men som därefter har minskat. Fördelningen mellan kvinnor och män har inte förändrats nämnvärt under perioden. Andelen kvinnor bland reservplacerade har legat på 64–65 procent och män på 34–35 procent.

Utbildningar som leder till yrkesexamen

Här beskriver vi utvecklingen för utbildningar som leder till någon av följande yrkesexamina:

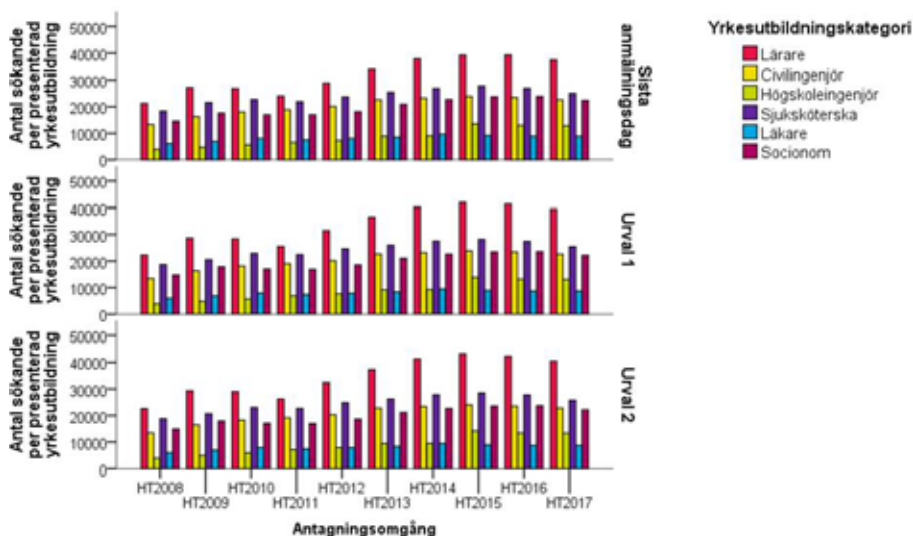
- Lärarexamen
- Civilingenjörsexamen
- Högskoleingenjörsexamen
- Sjuksköterskeexamen
- Läkarexamen
- Socionomexamen.

Notera: felkällor för äldre statistik

Lärarytutbildningar och högskoleingenjörutbildningar har haft stora uppgångar under perioden, vad gäller såväl sökande som antagna. Ökningarna är emellertid inte fullt så stora som de kan se ut på grund av hur utbildningarna klassificerats och benämnts. Hämtningen av information om lärarytutbildningar ur statistikdatabasen är optimerad för 2014 års förutsättningar; det finns risk att utbildningar längre tillbaka i tiden inte kommit med i analysen. Från och med ht 2015 har betydligt fler program kodats som högskoleingenjörutbildningar än tidigare höstar. Därför är äldre statistik inte helt jämförbar med nyare statistik.

Sökande

Figur 20: Totalt antal sökande till några utbildningar som leder till yrkesexamina vid sista anmälningdag, i första och andra urvalet ht 2008–ht 2017

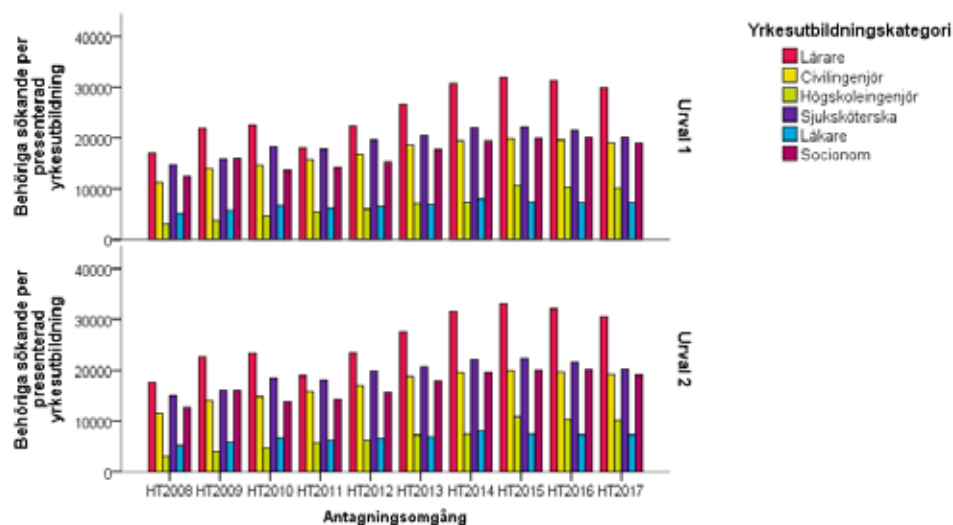
Fler sökande till utbildningar som leder till yrkesexamina

Sett till hela perioden har antalet anmälningar till yrkesutbildningar gått upp kraftigt. De senaste antagningsomgångarna har emellertid alla utbildningarna fått färre sökande. Om vi tittar på antal sökande inklusive sena till och med andra urvalet:

- **Utbildningar som leder till lärarexamen.**
Toppnotering ht 2015: 43 314 sökande. Ht 2017: 40 509 sökande.
- **Utbildningar som leder till civilingenjörsexamen.**
Toppnotering ht 2015: 24 023 sökande. Ht 2017: 22 805 sökande.
- **Utbildningar som leder till högskoleingenjörsexamen.**
Toppnotering ht 2015: 14 189 sökande. Ht 2017: 13 349 sökande.
- **Utbildningar som leder till sjuksköterskeexamen.**
Toppnotering ht 2015: 28 503 sökande. Ht 2017: 25 720 sökande.
- **Utbildningar som leder till läkarexamen.**
Toppnotering ht 2014: 9 509 sökande. Ht 2017: 8 709 sökande.
- **Utbildningar som leder till socionomexamen.**
Toppnotering ht 2016: 23 689 sökande. Ht 2017: 22 213 sökande.

Behöriga sökande

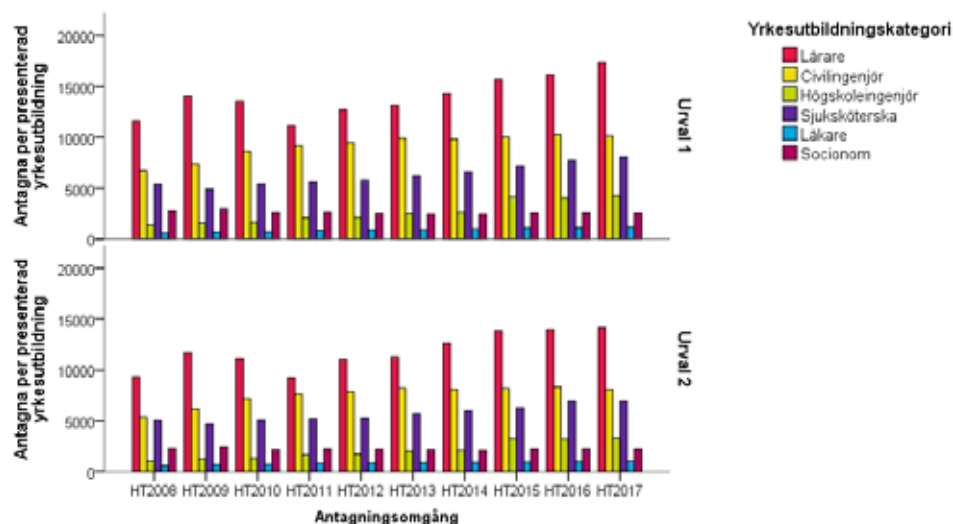
Figur 21: Antal behöriga sökande till några utbildningar som leder till yrkesexamina i första och andra urvalet ht 2008–ht 2017

Antal behöriga sökande till de olika programmen följer i stort antal sökande totalt. De flesta ökade fram till ht 2014. Därefter ökade lärar-, civilingenjörs- och högskoleingenjörsprogrammen även ht 2015. Ht 2016 och ht 2017 har antal behöriga minskat för samtliga program. Minskningen från ht 2016 till ht 2017 vid första urvalet var störst för sjuksköterskor (-6 procent) och minst för läkare (mindre än 0,1 procent).

Antagna

Figur 22: Antal antagna till några utbildningar som leder till yrkesexamina i första och andra urvalet ht 2008–ht 2017

Antalet antagna till de olika utbildningarna följer inte samma trender som totalt antal sökande och behöriga sökande. Det förklaras till stor del av att

många utbildningar har fler sökande än platser – nytillkomna sökande till redan fulla utbildningar reservplaceras:

- **Utbildningar som leder till lärarexamen.**

Antalet antagna har haft en kontinuerlig ökning sedan ht 2011. Topppnotering ht 2017: 14 147 antagna.

- **Utbildningar som leder till civilingenjörsexamen.**

Antalet antagna ökade fram till ht 2013 och har därefter varierat något. Topppnotering ht 2016: 8 315 antagna.

- **Utbildningar som leder till högskoleingenjörsexamen.**

Antalet antagna ökade fram till ht 2015 och har därefter planat ut. Topppnotering ht 2017: 3 343 antagna.

- **Utbildningar som leder till sjuksköterskeexamen.**

Antalet antagna har ökat nästan varje år fram till ht 2016 och planat ut ht 2017. Topppnotering ht 2016: 6 943 antagna.

- **Utbildningar som leder till läkarexamen.**

Antalet antagna har ökat varje år under perioden. Topppnotering ht 2017: 1 025 antagna.

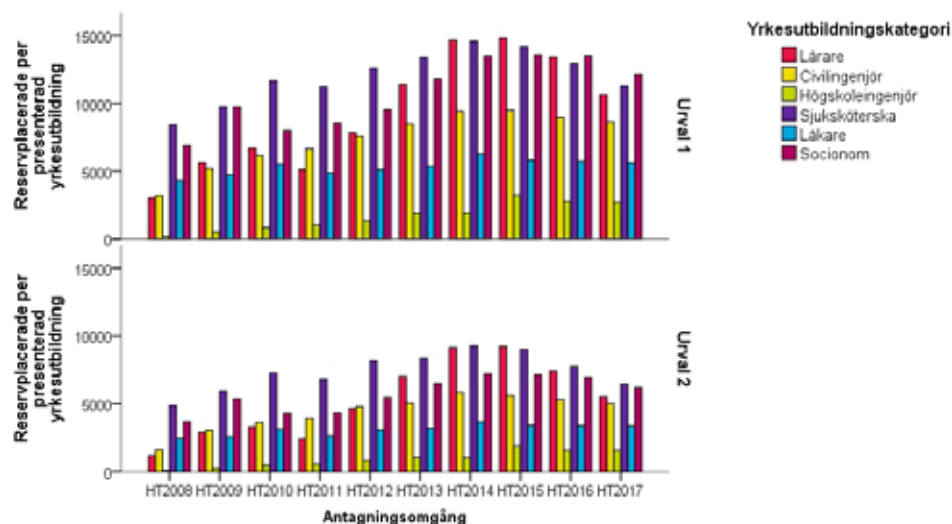
- **Utbildningar som leder till socionomexamen.**

Antalet antagna har varierat under under perioden och minskade från ht 2009 till ht 2014 för att därefter öka något igen. Topppnotering ht 2009: 2 482 antagna.

Notera att statistiken för lärar- och högskoleingenjörsutbildningar före 2014/2015 inte är helt jämförbar med senare statistik. Se inledningen i detta kapitel.

Reservplacerade

Figur 23: Antal reservplacerade till några utbildningar som leder till yrkesexamina i första och andra urvalet ht 2008–ht 2017

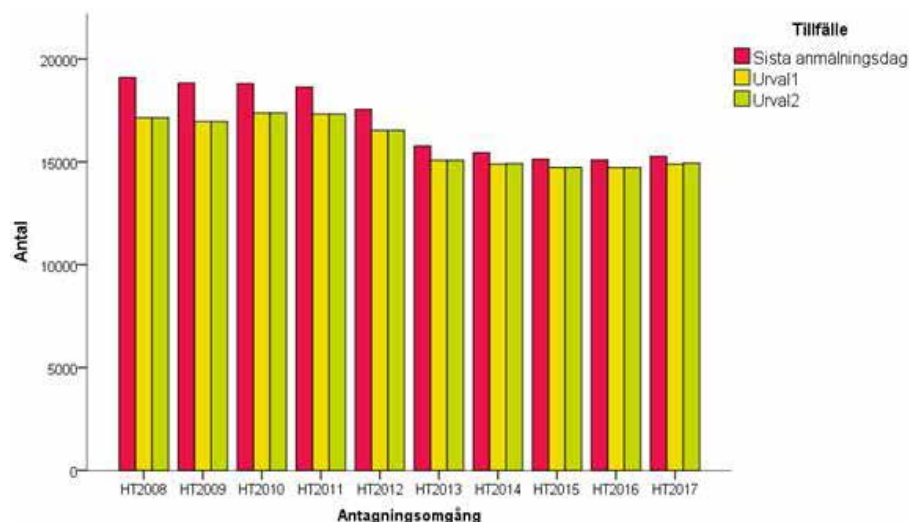
Antal reservplacerade varierar kraftigt mellan de olika utbildningarna. Sett till hela perioden har samtliga fått fler reserver. Flest reserver fanns ht 2014–ht 2015, när antal sökande var som högst, och har därefter minskat något.

Förändringar i utbildningsutbudet

Här beskriver vi förändringar i antalet utbildningar som ges totalt i höstintagningsomgångarna. Vidare tittar vi på hur många utbildningar som har konkurrens om platserna – om det finns reserver eller inte.

Kurser

Figur 24: Antal kurser vid sista anmälningssdag, första och andra urvalet ht 2008–ht 2017

Utbudet av kurser sjönk från ht 2010 till ht 2013 och har därefter legat relativt stabilt. Ht 2016 till ht 2017 skedde en mindre ökning.

Efter sista anmälningssdag kan utbildningar ställas in. Det kan också tillkomma nya utbildningar under antagningsomgången.

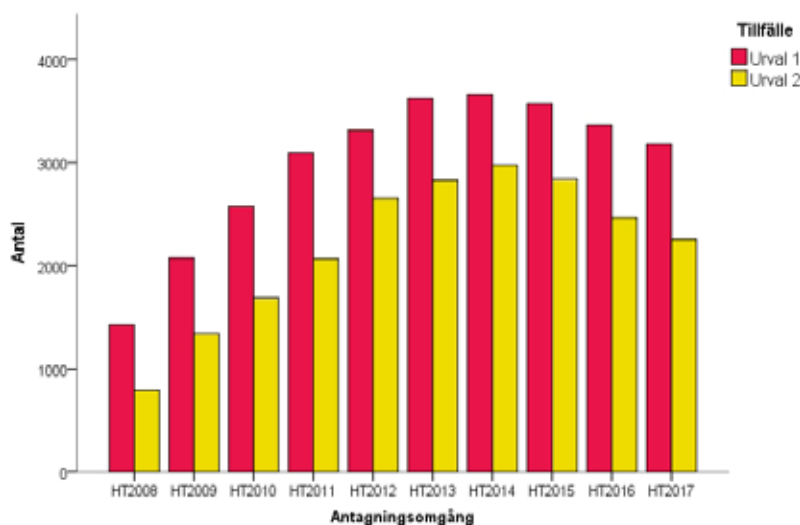
Utbildningsutbudet fastställs ofta i mycket god tid, vilket kan göra att kurser ställs in om förutsättningarna ändras. Inställda kurser kan också bero på att det finns för få sökande. Utbildningsutbudet minskar därför från sista anmälningssdag till första urvalet. Ett antal kurser ställs in ungefär en vecka innan första urvalet, vilket tyder på att lärosätet bedömt att antalet behöriga sökande inte är tillräckligt för att ge kursen.

Kurser kan även tillkomma efter sista anmälningssdag. I regel är ökningen efter andra urvalet bara ett fåtal kurser. Ht 2017 har den största ökningen under perioden, från 14 895 till 14 940.

Förändringar i antal erbjudna utbildningar mellan olika antagningsomgångar kan ha flera skäl, men beror främst på att antalet studieplatser påverkas av tilldelning av medel från regeringen. En annan orsak kan vara för få sökande för att fylla alla tillgängliga platser. Vidare kan lärosäten välja att lägga vissa utbildningar i lokala antagningsomgångar, eller att göra antagningen utanför det gemensamma antagningssystemet.

Kurser med urval

Figur 25: Antal kurser där urval skett i första och andra urvalet ht 2008–ht 2017

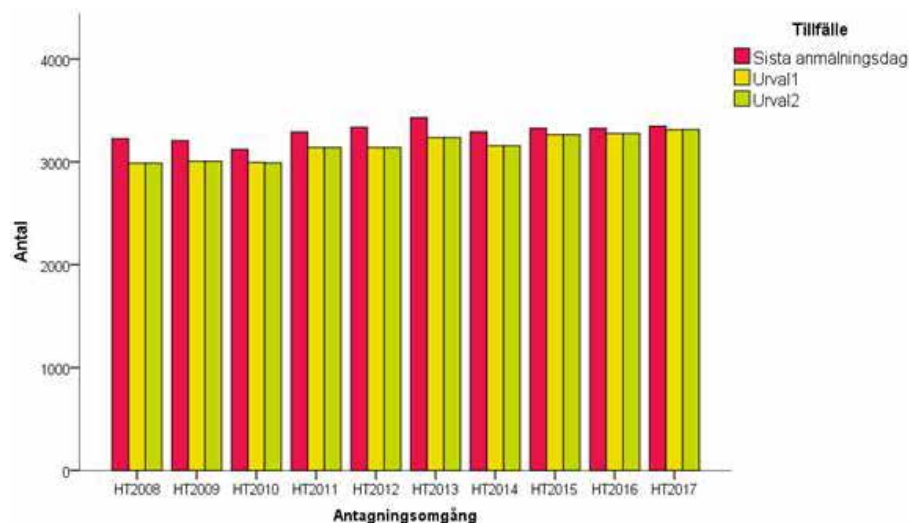
Till de flesta kurser sker inget urval alls, alla behöriga sökande antas. Urval sker till cirka 20 procent av det totala antalet kurser. Antalet kurser med urval ökade fram till ht 2014, då antalet sökande även var som störst. Därefter har antalet minskat något varje år.

Antalet sökande har under perioden ökat i större omfattning än antalet utbildningar där urval skett. En sannolik förklaring är att anmälningarna inte är jämt fördelade över utbudet, utan att redan populära kurser, som redan har urval, blir ännu populärare.

Efter första urvalet tackar vissa sökande nej till sina platser, varför alla behöriga sökande kan erbjudas plats i andra urvalet. Därför minskar antal kurser med urval i andra urvalet.

Program

Figur 26: Antal program vid sista anmälningdag, första och andra urvalet ht 2008–ht 2017

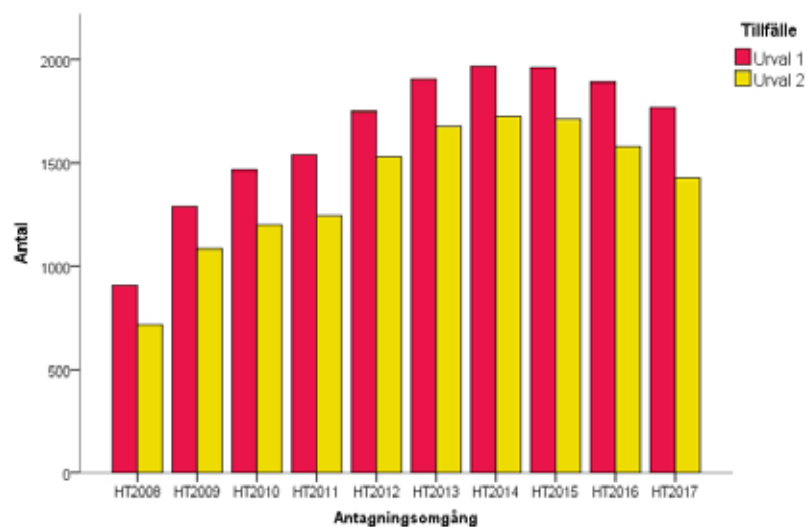

Antalet program som erbjuds har legat relativt konstant under perioden. Flest program fanns att söka ht 2013, 3 430 vid sista anmälningdag. Förändring från ht 2016 till ht 2017 är en mindre uppgång, från 3 325 till 3 347.

I och med att antalet kurser minskat under perioden (se ovan) medan antal program legat mer konstant, kan man säga att utbildningsutbudet blivit mer programtungt. Ht 2008 fanns 19 098 kurser och 3 226 program, alltså cirka 14 procent program. Ht 2017 fanns 15 265 kurser och 3 447 program, cirka 18 procent.

Program med urval

Figur 27: Antal program där urval skett i första och andra urvalet ht 2008–ht 2017.

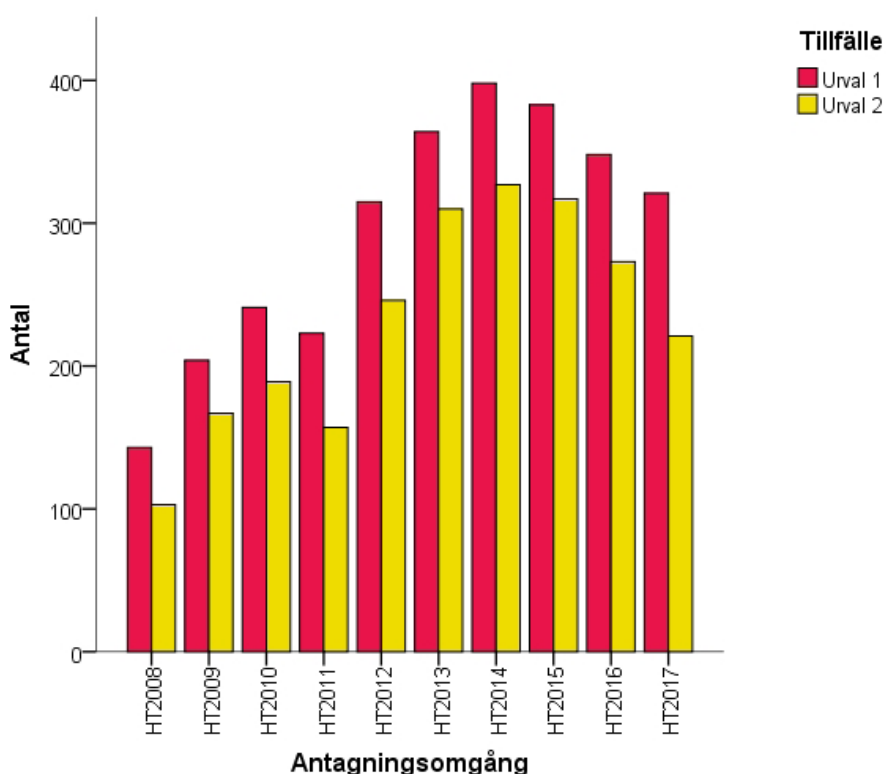
Andelen program där urval skett är väsentligt större än för kurser. Antalet program med urval var som störst ht 2014 och har därefter minskat.

Konkurrens till program som leder till yrkesexamen

Om vi tittar närmare på vissa program som leder till yrkesexamen följer vissa program den generella trenden för program, medan andra avviker.

Läroarutbildningar med konkurrens

Figur 28: Antal läroarprogram med konkurrens i första och andra urvalet ht 2008–ht 2017.

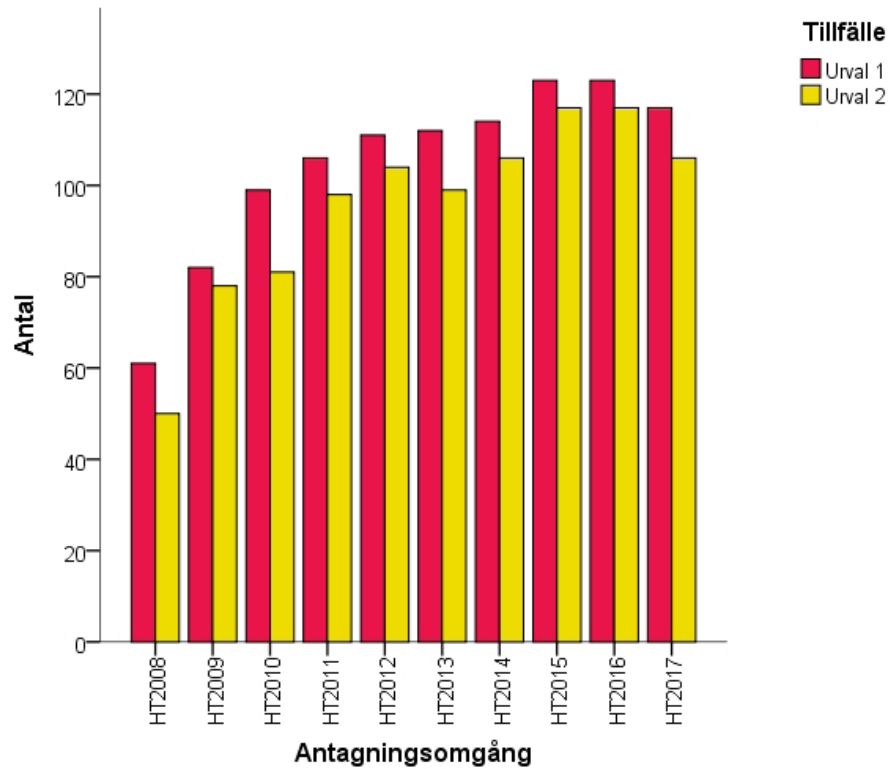
Antal läroarprogram med konkurrens ökade till ht 2014 för att därefter minska. Sett till hela perioden är det en stor ökning. Här finns emellertid en felkälla för äldre statistik, se inledningen av detta kapitel.

Att läroarprogram har blivit mer konkurrensutsatta är ett tecken på att utbildningarna har blivit mer populära, vilket är positivt med tanke på den stora brist på examinerade lärare som befaras uppkomma under det närmaste decenniet. Examinerade från läroarutbildningar tillhör de grupper som bland annat Statistiska centralbyrån (SCB) och Universitetskanslersämbetet (UKÄ) bedömt ha mycket goda framtida arbetsmarknadsutsikter.² Möjligtvis kan detta ha bidragit till att fler söker dessa utbildningar.

2. Statistiska centralbyrån, "Trender och prognoser 2014" samt Universitetskanslersämbetet, "Högskoleutbildningarna och arbetsmarknaden", 2015:5 R.

Civilingenjörsutbildningar med konkurrens

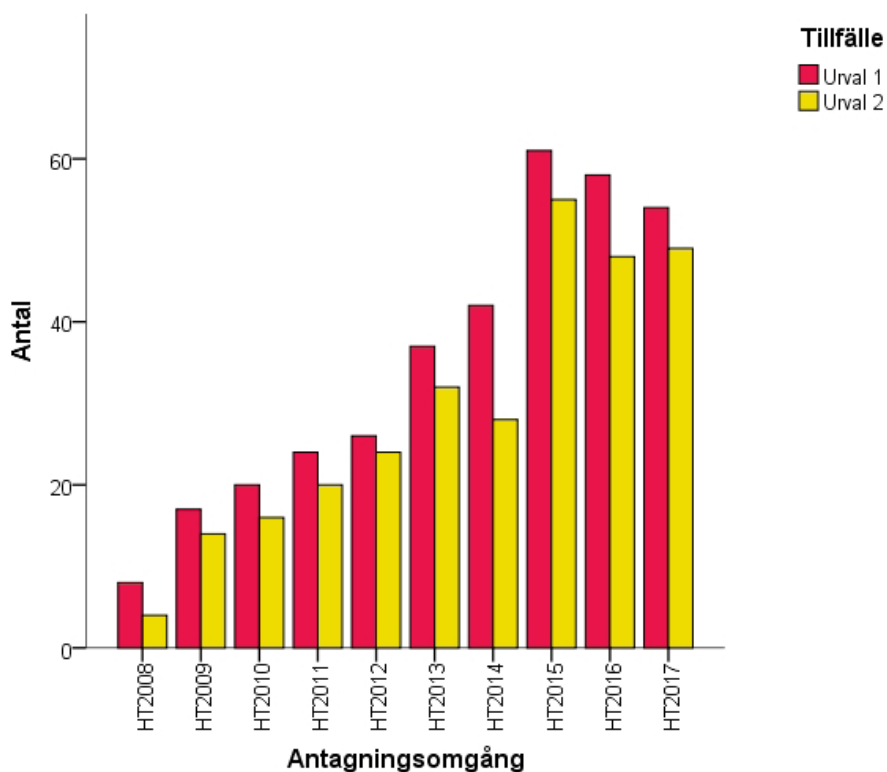
Figur 29: Antal civilingenjörsutbildningar med konkurrens i första och andra urvalet ht 2008–ht 2017.

Antal civilingenjörsutbildningar med konkurrens fortsatte att öka när många andra program minskade efter ht 2014. Ht 2017 skedde en minskning men sett över hela perioden är det en betydande ökning. SCB och UKÄ har pekat ut dessa som utbildningar med relativt goda framtidsutsikter.

Högskoleingenjörutbildningar med konkurrens

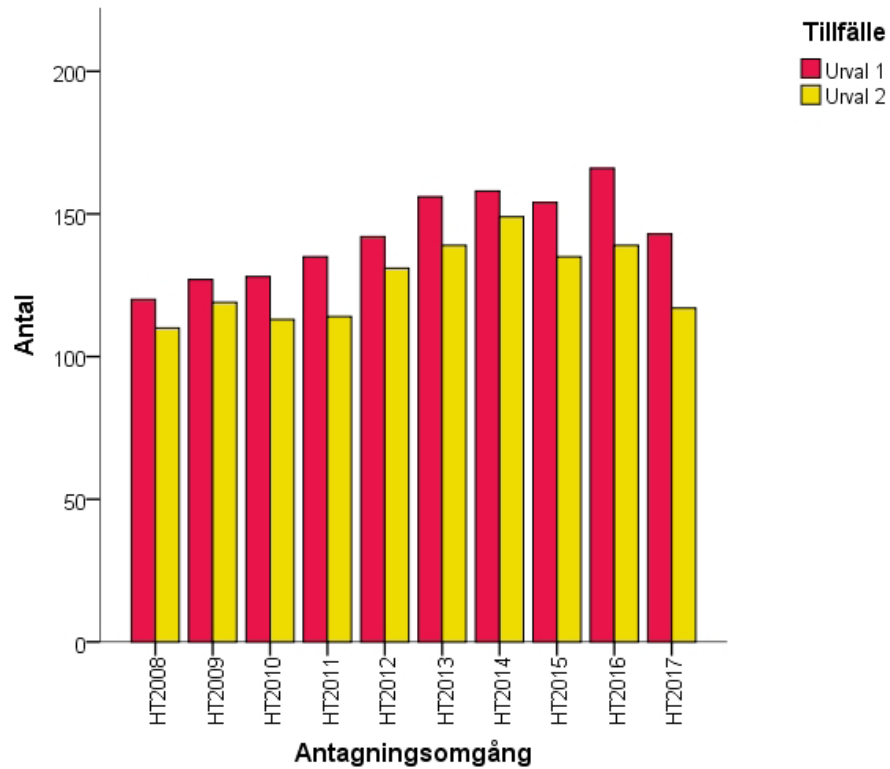
Figur 30: Antal högskoleingenjörutbildningar med konkurrens i första och andra urvalet ht 2008–ht 2017.

Antal högskoleingenjörutbildningar med konkurrens ökade fram till ht 2015 för att minska både ht 2016 och ht 2017. Här finns emellertid en felkälla för äldre statistik, se inledningen av detta kapitel. Liksom för civilingenjörutbildningarna har SCB och UKÄ bedömt att examinerade högskoleingenjörer har relativt goda framtida arbetsmarknadsutsikter.

Sjuksköterskeutbildningar med konkurrens

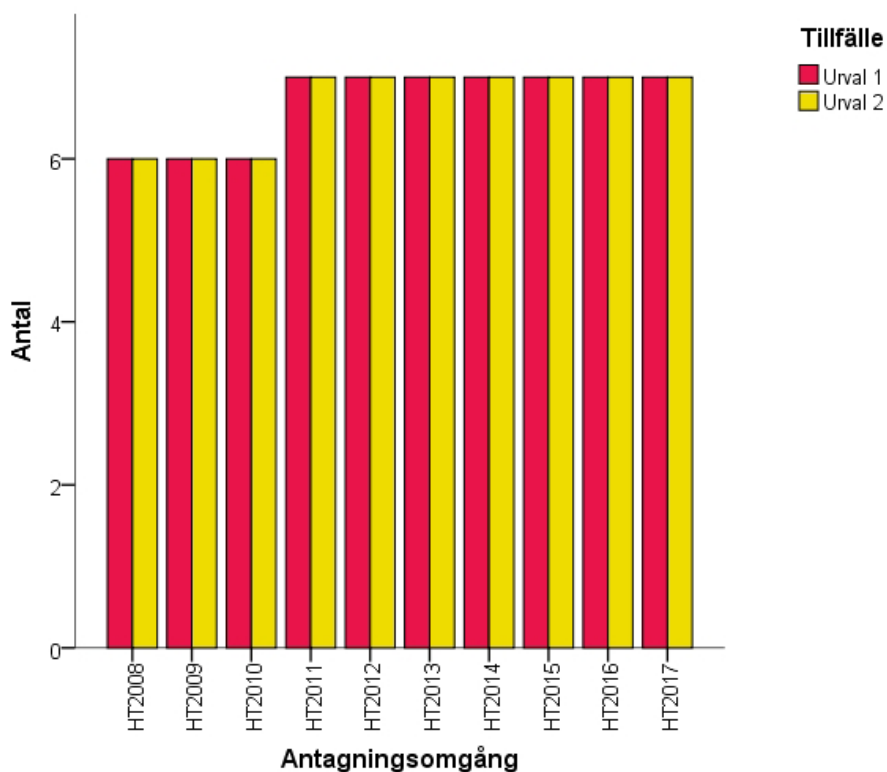
Figur 31: Antal sjuksköterskeprogram med konkurrens i första och andra urvalet ht 2008–ht 2017.

Antal sjuksköterskeutbildningar med konkurrens har legat högt under hela perioden, allra högst ht 2016. Även sjuksköterskeutbildningar tillhör gruppen av utbildningar som pekas ut som utbildningar ledande till yrken med goda framtida arbetsmarknadsutsikter.

Läkarutbildningar med konkurrens

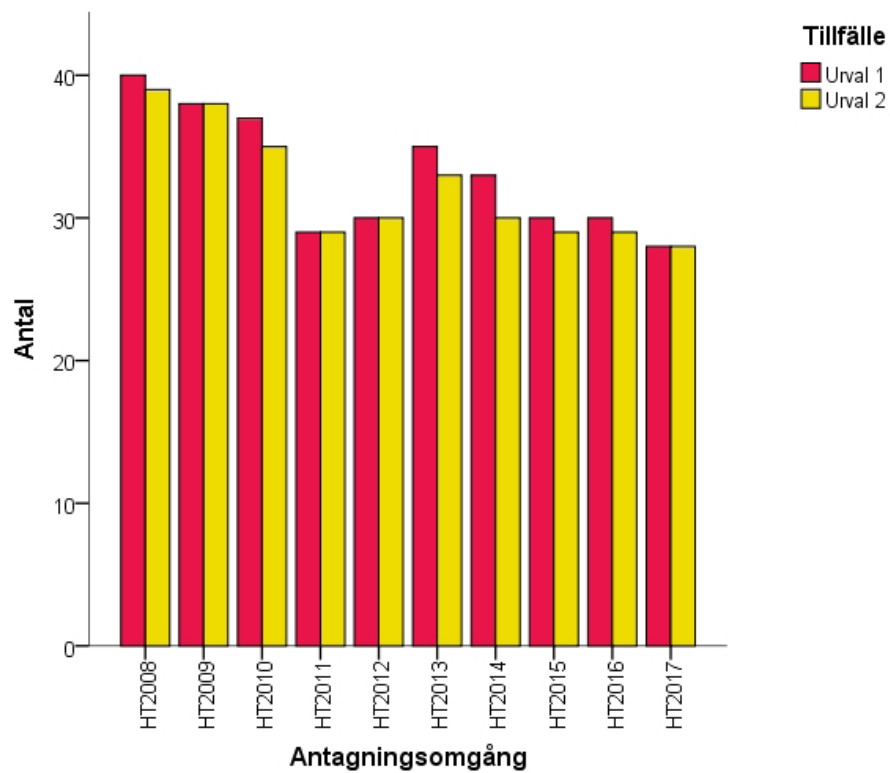
Figur 32: Antal läkarprogram med konkurrens i första och andra urvalet ht 2008–ht 2017.

Alla läkarprogram har haft väsentligt fler sökande än platser under hela perioden, trots att utbildningen byggts ut kraftigt. Förändringen ht 2011 beror på ett nytt lärosäte – Örebro universitet startade sin läkarutbildning då. Examinerade från läkarutbildningar bedöms vara i relativt stor efterfrågan på arbetsmarknaden under det närmaste decenniet.

Socionomprogram med konkurrens

Figur 33: Antal socionomprogram med konkurrens i första och andra urvalet ht 2008–ht 2017.

Antalet socionomprogram med konkurrens har varierat något under perioden. Examinerade från socionomutbildningar tillhör gruppen examinerade som SCB och UKÄ bedömt att det kan komma finnas ett visst överskott av arbetsmarknaden framöver.

Ungas möjligheter att antas ht 2017

Andelen unga sökande som antas har ökat – avvecklingen av urvalsgruppen Blex har inte påverkat sökande med gymnasieexamen negativt. De meritvärden som unga sökande fått har förbättrats något sedan förra året men är fortfarande lägre än innan gymnasieexamen infördes. Andelen antagna från Finland och Ryssland har minskat sedan förra året.

Aktuella förändringar för sökande med svenska och utländska betyg

I samband med den nya gymnasieskolan (Gy-11) som infördes 2011 infördes en gymnasieexamen och en ny sexgradig betygsskala, A–F. Det befarades att de sökande med gymnasieexamen skulle få svårare att antas, eftersom det sannolikt skulle bli svårare att nå det högsta betyget (A) då antalet betygssteg ökade.

Mot den bakgrunden beslutade regeringen att sökande med gymnasieexamen skulle konkurrera både i den ordinarie urvalsgruppen (BI) och i en egen urvalsgrupp: Blex. Beslutet gällde under en övergångsperiod från ht 2014 till VT2017. Ht 2017 är därmed den första stora antagningsomgång där Blex är avvecklad. Sökande med gymnasieexamen och sökande med äldre gymnasiebetyg konkurrerar nu tillsammans i samma urvalsgrupper.

Inför höstterminen 2017 har omräkningen av vissa utländska gymnasiebetyg ändrats. Skälet till detta är att anpassa omräkningen till den nya sexgradiga svenska betygsskalan. Här tittar vi översiktligt på konsekvenser av förändringen. Universitets- och högskolerådet genomför en djupare analys av förändringen under hösten och vintern.

Kapitlets upplägg

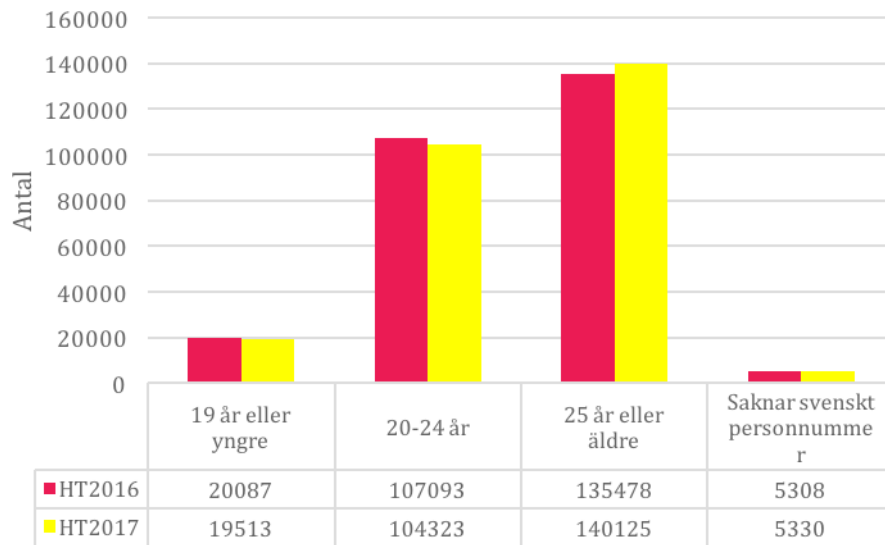
- Först jämförs antal och andel antagna ht 2017 med ht 2016 per åldersgrupp.
- Därefter tittar vi närmare på antagna till läkarutbildning.
- Därefter går vi igenom de meritvärden de sökande fått per åldersgrupp från ht 2013 till ht 2017.
- Slutligen tittar vi översiktligt på de ändrade skalorna för omräkning av utländska betyg.

Antal och andel antagna ht 2016–ht 2017

Jämförelse antal antagna per åldersgrupp

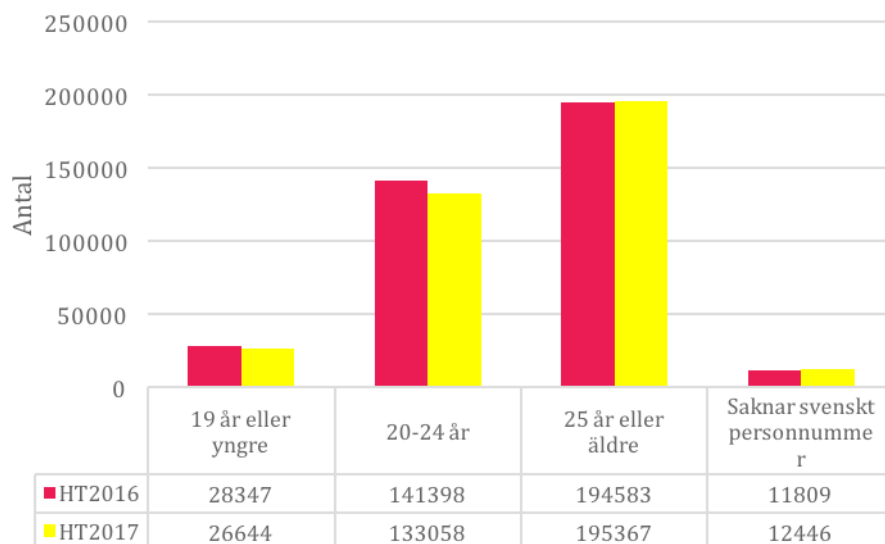
Antalet antagna totalt i första urvalet ökade med en halv procent från ht 2016 till ht 2017. Nedbrutet per åldersgrupp ser vi att ökningen var störst för sökande som var 25 år och äldre. 19-åringar samt 20–24-åringar minskade däremot.

Figur 34: Antal antagna per åldersgrupp ht 2016–ht 2017

Anledningen till färre yngre antagna torde vara färre yngre sökande totalt.

Figur 35: Antal sökande per åldersgrupp ht 2016–ht 2017

Jämförelse andel antagna per åldersgrupp

Om vi jämför antalet antagna med antalet behöriga sökande per åldersgrupp blir bilden en annan – andelen antagna bland de yngre ökar.

Tabell 3: Andel antagna totalt ht 2016 och ht 2017, per åldersgrupp.

Åldersgrupp	Ht 2016	Ht 2017
19 år eller yngre	77 %	79 %
20 år	78 %	79 %
21 år	79 %	81 %
22 år	79 %	82 %
23–	73 %	75 %
Saknar svenskt personnummer	76 %	74 %
Samtliga	74 %	76 %

Totalt sett var det en något högre andel som antogs ht 2017 (76 procent) jämfört med ht 2016 (74 procent). Andelen antagna har ökat i alla åldersgrupper, utom de som saknar svenskt personnummer. Ökningarna är likartade vilket tyder på att de unga med gymnasieexamen inte påverkats negativt av att Blex upphört. Att andelen antagna utan svenskt personnummer minskat beror sannolikt på att omräkningen av deras meriter ändrats sedan ht 2016, se vidare nedan.

Tittar vi istället på andelen antagna till läkarprogram, till vilka det krävs mycket höga betyg för att antas, blir bilden snarlik, men förstärkt.

Tabell 4: Andel antagna till läkarprogram ht 2016 och ht 2017, per åldersgrupp.

Åldersgrupp	Ht 2016	Ht 2017
19 år eller yngre	16 %	20 %
20 år	13 %	14 %
21 år	13 %	14 %
22 år	13 %	17 %
23–	15 %	16 %
Saknar svenskt personnummer	37 %	18 %
Samtliga	15 %	16 %

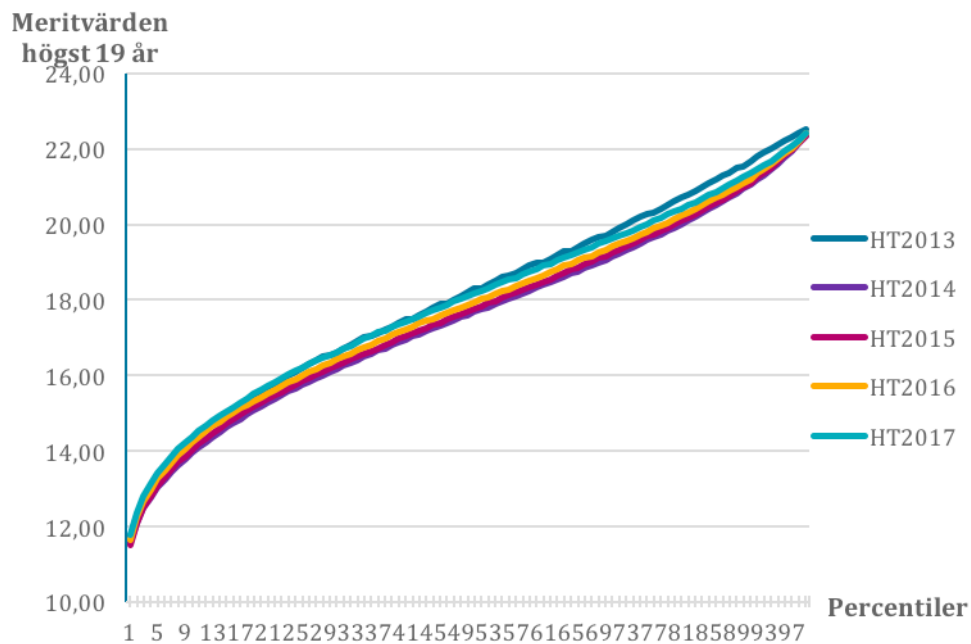
Till läkarprogram har andelen antagna ökat i alla åldersgrupper utom de som saknar svenskt personnummer. Sammantaget tyder antagningsresultaten på att sökande med gymnasieexamen inte påverkats negativt av att Blex upphört.

Meritvärden för 19-åringar ht 2017 jämfört med tidigare år

Med meritvärde menas det värde som den sökande konkurrerar med i respektive urvalsgrupp. I betygsurvalsgrupperna är maxvärdet 22,50. UHR har i tidigare rapporter beskrivit att meritvärdena var lägre ht 2014–ht 2016 än de var ht 2013, innan gymnasieexamen infördes.

Figuren på nästa sida visar fördelningen i meritvärden för sökande som är högst 19 år ht 2013–ht 2017.

Figur 36: Fördelningen (percentiler) av meritvärden vid första urvalet bland behöriga högst 19-åriga sökande ht 2013–ht 2017

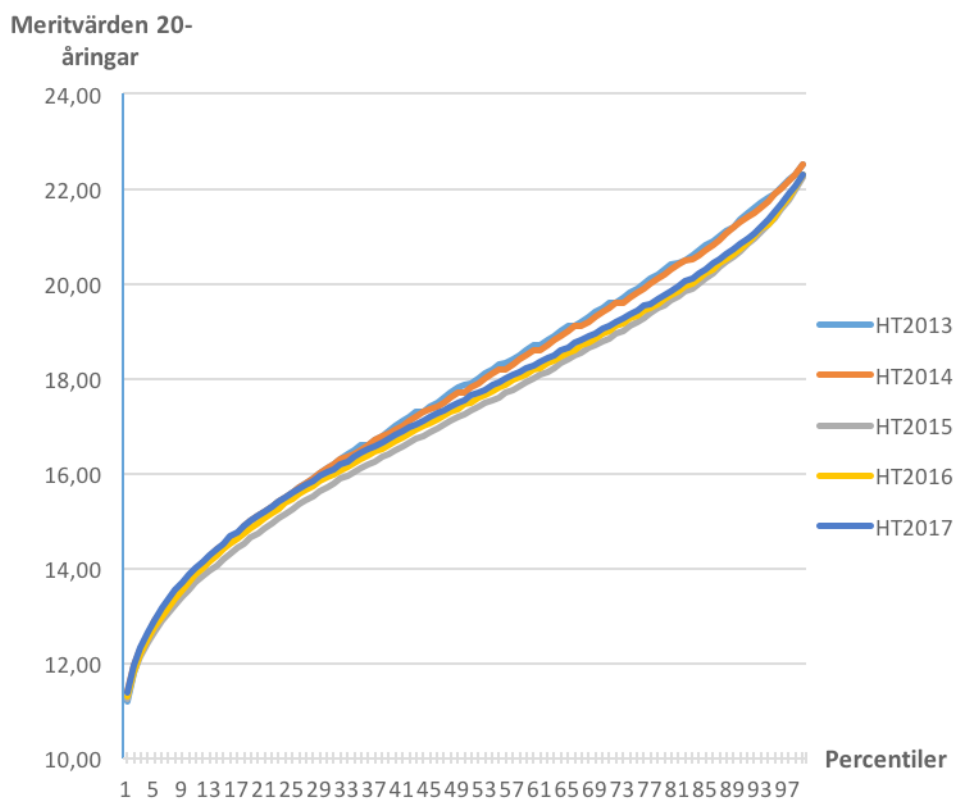

De olika kurvorna visar den kumulativa fördelningen av meritvärden för nittonåringar och yngre, alltså sökande som nyligen gått ut gymnasiet. Den första årskullen som fick gymnasieexamen gick ut våren 2014 och sökte till högskolan ht 2014.

Figuren visar att skillnaden mellan meritvärdena för nittonåringar sjönk efter ht 2013. Sedan ht 2014 är det färre nittonåringar som får de högsta meritvärdena.

Ht 2013 var det 28 procent av de sökande nittonåringarna som hade meritvärde på 20,00 eller högre. Ht 2014–ht 2016 var meritvärdena väsentligt lägre; omkring 20 procent hade 20,00 eller högre. Ht 2017 har meritvärdena för motsvarande grupp sökande åter förbättrats, 24 procent har över 20,00.

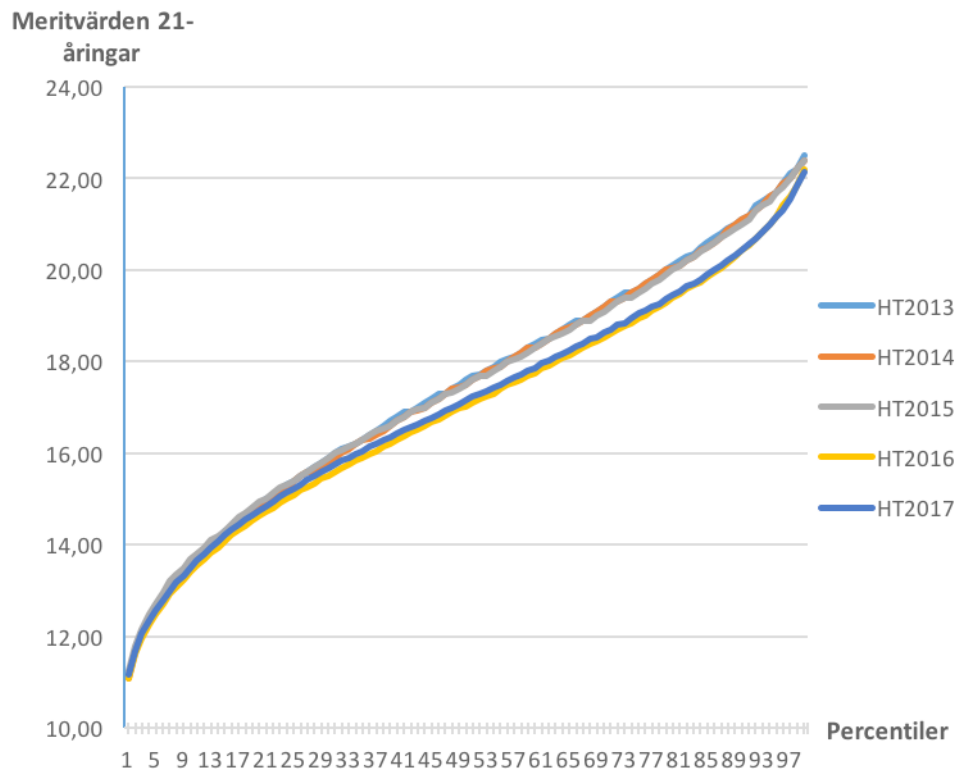
Figur 37: Fördelningen (percentiler) av meritvärden vid första urvalet bland behöriga 20-åriga sökande ht 2013–ht 2017

Fördelningen av meritvärden för 20-åriga sökande följer samma mönster som för 19-åringarna, men med ett års fördröjning. Anledningen till detta är att det först ht 2015 fanns 20-åriga sökande med gymnasieexamen.

Ht 2013 och ht 2014 hade cirka 25 procent av 20-åringarna meritvärde på 20,00 eller bättre. Ht 2015–ht 2017 hade 17, 18 respektive 19 procent av 20-åringarna så höga meritvärden.

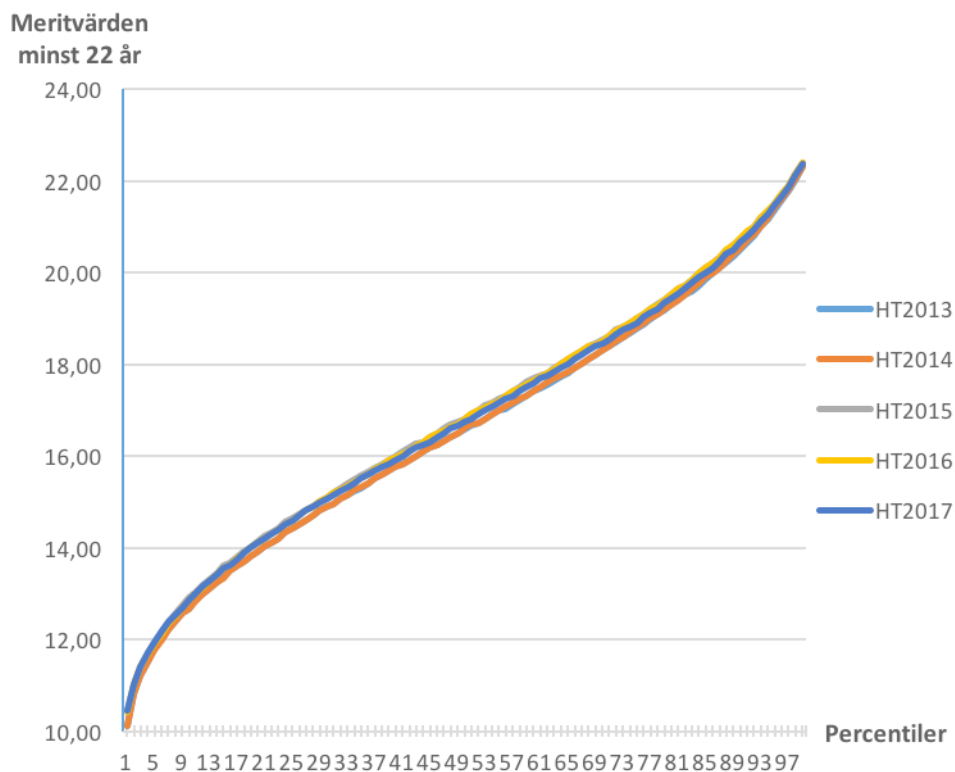
Figur 38: Fördelningen (percentiler) av meritvärden vid första urvalet bland behöriga 21-åriga sökande ht 2013–ht 2017

Fördelningen av meritvärden för 21-åriga sökande följer samma mönster som för 19-åringarna, men med två års fördröjning, enligt samma resonemang som i förra stycket. Fördelningen var nära nog identisk ht 2013–ht 2015 men väsentligt lägre ht 2016 och ht 2017.

Ht 2013–ht 2015 hade 21–22 procent av 21-åriga sökande meritvärden på 20,00 eller högre. Motsvarande siffra för ht 2016 var 14 procent och för ht 2017 15 procent.

Figur 39: Fördelningen (percentiler) av meritvärden vid första urvalet bland behöriga minst 22-åriga sökande ht 2013–ht 2017

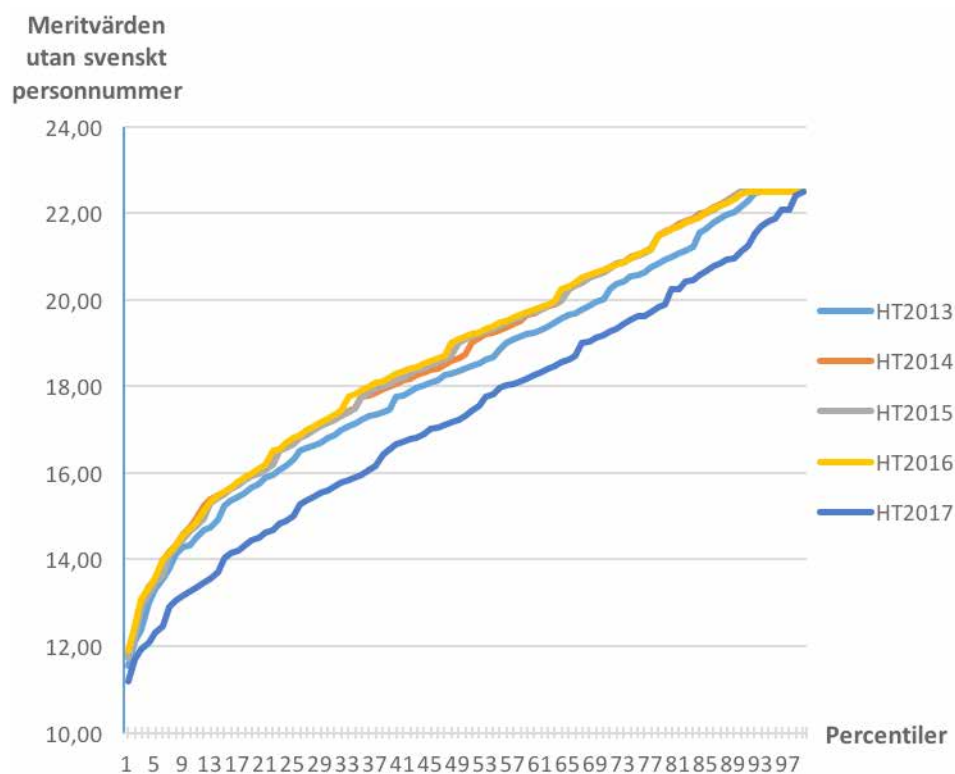

För sökande som är 22 år eller äldre har fördelningen inte ändrats på samma tydliga sätt. Det är som förväntat i och med att gruppen omfattar många sökande och att det inte skett väsentliga förändringar i regelverk eller liknande för denna grupp. Visserligen är den första kullen med gymnasieexamen inräknade här men de är en relativt liten del av gruppen – de påverkar inte fördelningen på samma tydliga sätt som i tidigare figurer.

En liten ökning av meritvärdena skedde ht 2015 då sökande med äldre gymnasiebetyg fick s.k. meritpoängskompensation. En liten minskning skedde ht 2017, sannolikt på grund av införandet av gymnasieexamen enligt resonemang vid ovanstående figurer.

Ht 2013 och ht 2014 var det 14–15 procent av sökande 22 år eller äldre som hade meritvärde på minst 20,00. Ht 2015 och ht 2016 var motsvarande andel 17 procent. Ht 2017 var den 16 procent.

Figur 40: Fördelningen (percentiler) av meritvärden vid första urvalet bland behöriga sökande utan svenskt personnummer ht 2013–ht 2017

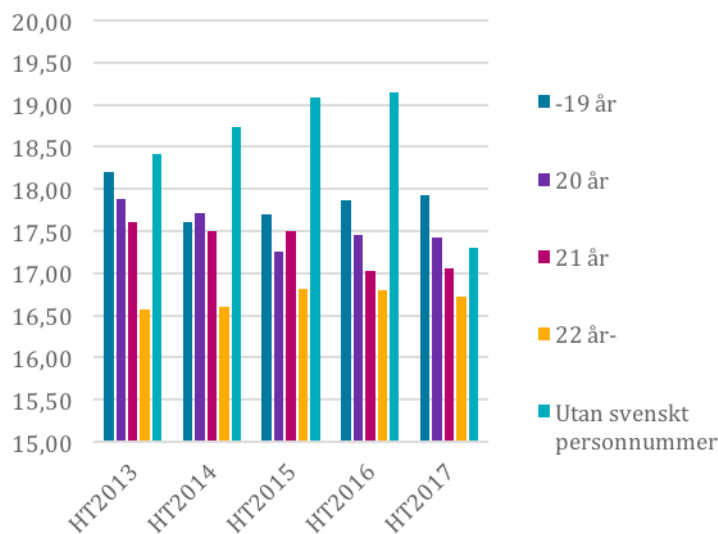
Sökande utan svenskt personnummer (ålder okänd) hade ökande meritvärden ht 2013–ht 2016 men väsentligt lägre ht 2017.

Förändringen mellan ht 2016 och ht 2017 kan sannolikt förklaras av förändrad omräkning av utländska betyg från vissa länder till den svenska skalan. Visserligen har inte alla utan svenskt personnummer nödvändigtvis utländska betyg, och inte heller har alla med svenskt personnummer svenska betyg. Men gruppen sökande utan svenskt personnummer består till stor del av sökande med utländska gymnasiebetyg.

Andelen sökande utan svenskt personnummer med meritvärde på 20,00 eller högre var under perioden ht 2013–ht 2016 31, 36, 36 respektive 37 procent. Ht 2017 var motsvarande siffra 21 procent, en minskning med hela 16 procentenheter jämfört med ht 2016.

Den ändrade omräkningen av utländska gymnasiebetyg beskrivs översiktligt sist i detta kapitel.

Figur 41: Medianmeritvärdet vid första urvalet bland behöriga sökande per åldersgrupp ht 2013–ht 2017. Notera den kapade skalan.

Om vi tittar på hur medianmeritvärdet utvecklats för de olika åldersgrupperna samt sökande utan svenskt personnummer (ålder okänd) bekräftar det samma iakttagelser som vid respektive fördelningskurva ovan.

- Meritvärden för 19-åringar minskade från ht 2013 till ht 2014, då gymnasieexamen infördes.
- Meritvärden för 19-åringar har efter ht 2014 åter ökat något.
- Meritvärden för 20- respektive 21-åringar minskade ett respektive två år senare, då första årskullen med gymnasieexamen var så gamla.
- Meritvärden för sökande 22 år och äldre ökade ht 2015 då sökande med äldre betyg fick s.k. meritpoängskompensation.
- Meritvärden för sökande utan svenskt personnummer minskade ht 2017.

Unga sökandes chans att antas till läkar-, jurist- och tandläkarutbildningar

Hur har olika åldersgrupper sökande stått sig i konkurrensen vid antagning till högkonkurrensutbildningar?

Tabellerna nedan beskriver

- Åldersfördelningen bland behöriga sökande (% av sök), samt
- Kvoten mellan andel antagna och andel behöriga sökande (Ant/Sök).

På så vis kan vi undersöka hur stor andel som antagits till de olika programmen jämfört med hur stor andel sökande varje åldersgrupp står för.

Tabell 5: Åldersfördelning bland behöriga sökande respektive antagna till läkarutbildningar i första urvalet ht 2013–ht 2017, samt kvoten mellan andel antagna och andel sökande

Program		Läkare				
		ht 2013	ht 2014	ht 2015	ht 2016	ht 2017
19 år och yngre	% av sök	29%	30%	25%	25%	25%
	Ant/Sök	1,06	0,90	1,03	1,03	1,18
20 år	% av sök	18%	17%	17%	17%	15%
	Ant/Sök	0,85	0,98	0,81	0,85	0,87
21 år	% av sök	12%	12%	12%	11%	11%
	Ant/Sök	0,91	0,84	0,78	0,83	0,84
22 år och äldre	% av sök	39%	39%	43%	43%	44%
	Ant/Sök	1,03	1,02	0,99	0,94	0,98
Utan svenskt personnummer	% av sök	2%	2%	3%	4%	4%
	Ant/Sök	1,63	3,04	2,93	2,40	1,11

För läkarutbildningarna minskade andelen antagna 19-åringar från ht 2013 till ht 2014, då kvoten sjönk från 1,06 till 0,90. Detta var rimligtvis en konsekvens av införandet av gymnasieexamen – det blev svårare att få allra högsta betyg med den nya sexgradiga betygsskalan A–F. Samtidigt ökade andelen antagna utan svenskt personnummer.

Från ht 2016 till ht 2017 ökade andelen antagna i alla åldersgrupper, särskilt för 19-åringar. Enda gruppen vars andel antagna minskade var sökande utan svenskt personnummer.

Tabell 6: Åldersfördelning bland behöriga sökande respektive antagna till juristutbildningar i första urvalet ht 2013–ht 2017, samt kvoten mellan andel antagna och andel sökande

Program		Jurister				
		ht 2013	ht 2014	ht 2015	ht 2016	ht 2017
19 år och yngre	% av sök	26%	28%	23%	23%	23%
	Ant/Sök	1,06	0,89	0,89	1,12	1,21
20 år	% av sök	20%	18%	19%	18%	17%
	Ant/Sök	0,99	1,21	1,03	0,99	1,03
21 år	% av sök	15%	14%	14%	13%	13%
	Ant/Sök	0,99	1,08	1,15	0,95	0,82
22 år och äldre	% av sök	38%	39%	43%	44%	46%
	Ant/Sök	0,93	0,90	0,95	0,91	0,94
Utan svenskt personnummer	% av sök	1%	1%	1%	2%	1%
	Ant/Sök	2,24	3,34	2,64	2,52	1,14

För juristutbildningarna ser vi samma mönster som för läkarutbildningarna, med något undantag. Ht 2013 till ht 2014 minskade andelen 19-åringar, för att sedan åter gå upp. Sökande utan svenskt personnummer ökade samtidigt. Ht 2016 till ht 2017 fortsatte uppgången för 19-åringar och de flesta andra åldersgrupper. Andelen antagna utan svenskt personnummer minskade likt läkarprogrammet ovan.

Tabell 7: Åldersfördelning bland behöriga sökande respektive antagna till tandläkarutbildningar i första urvalet ht 2013–ht 2017, samt kvoten mellan andel antagna och andel sökande.

Program		Tandläkare				
		ht 2013	ht 2014	ht 2015	ht 2016	ht 2017
19 år och yngre	% av sök	31%	30%	27%	26%	26%
	Ant/Sök	0,87	0,77	0,89	1,08	1,06
20 år	% av sök	21%	19%	19%	19%	17%
	Ant/Sök	0,67	0,80	0,79	1,06	0,90
21 år	% av sök	12%	13%	14%	14%	12%
	Ant/Sök	0,9	0,89	0,91	0,87	1,08
22 år och äldre	% av sök	35%	36%	39%	40%	43%
	Ant/Sök	1,30	1,24	1,14	0,89	1,02
Utan svenskt personnummer	% av sök	1%	2%	2%	2%	2%
	Ant/Sök	2,26	3,13	2,49	2,39	0,31

Även för tandläkarutbildningarna är mönstret liknande men inte riktigt lika tydligt för 19-åringarna. Minskningen ht 2013 till ht 2014 motsvarar läkar- och juristutbildningarna men uppgången kom redan ht 2016 för att sedan åter minska något ht 2017.

För sökande utan svenskt personnummer skedde en stor minskning av andelen antagna från ht 2016 till ht 2017. Kvoten minskade från 2,39 till 0,31. Ht 2016 antogs fjorton sökande utan svenskt personnummer till tandläkarutbildning. Ht 2017 antogs två sökande.

Ändrade skalor för omräkning av utländska gymnasiebetyg

Inför höstterminen 2017 har omräkningen av vissa utländska gymnasiebetyg ändrats. Skälet till detta är att anpassa omräkningen till den betygsskala som gäller för den nya svenska gymnasieskolan (Gy-11).

Universitets- och högskolerådet utreder under hösten 2017 och vintern 2018 konsekvenserna av förändringen. Här redovisas enbart en översikt över andelen antagna för de länder som fått ändrad omräkning, och som har relativt många sökande. Även IB (International Baccalaureate) och EB (European Baccalaureate) är med i redovisningen.

Tabell 8: Jämförelse andel antagna av behöriga sökande per meritland ht 2016–ht 2017.

Meriter från	ht 2016	ht 2017
Åland	84%	85%
Danmark	73%	73%
Finland	78%	69%
Norge	68%	71%
Ryssland	81%	76%
International Baccalaureate (IB)	86%	85%
European Baccalaureate (EB)	93%	90%
Övriga länder, ändrad värdering	76%	77%
Övriga länder, oförändrad värdering	75%	78%
Sverige	74%	76%
Samtliga	74%	76%

I en jämförelse mellan höstterminen 2017 och året innan gäller de största förändringarna sökande med gymnasiebetyg från Finland (minus 9 procentenheter) och Ryssland (minus 5 procentenheter). Övriga redovisade länder har oförändrad andel eller en mindre ökning. För IB och EB har andelen antagna minskat med en respektive tre procentenheter.

Bland övriga länder med ändrad värdering, ca 20 stycken, har vissa fått ökad andel antagna och andra fått minskad andel. Totalt för denna grupp har andelen antagna ökat med en procentenhet.

Bilaga 1:

Definitioner av begrepp

Här definieras begrepp som är centrala för förståelsen av den antagningsstatistik som presenteras i rapporten.

Andra urvalet

I andra urvalet ingår sena sökande och behöriga sökande enligt de svar som de lämnat på antagningsbeskedet från första urvalet. Sökande som inte lämnat svar eller som har tackat nej efter första urvalet stryks och ingår inte i det andra urvalet. I redovisningen av antalet behöriga sökande, antagna och reservplacerade i samband med det andra urvalet utgörs antalet som redovisas av det samlade antalet från både det första och det andra urvalet.

Anmälningsavgift

Medborgare i länder utanför EU, EES eller Schweiz är skyldiga att betala en avgift för att få sin ansökan till högre utbildning behandlad. Ett antal undantag från kravet att betala anmälningsavgift finns:

- sökande som har permanent uppehållstillstånd i Sverige,
- sökande som har tidsbegränsat uppehållstillstånd i Sverige av andra skäl än studier,
- sökande som är familjemedlem till en medborgare i en EES-stat och har uppehållsrätt eller permanent uppehållsrätt i Sverige,
- sökande som är familjemedlem till en schweizisk medborgare och har uppehållstillstånd i Sverige,
- sökande som har ställning som varaktigt bosatt i Sverige,
- sökande som har ställning som varaktigt bosatt i ett annat EU/EES-land och har uppehållstillstånd i Sverige för andra skäl än studier,
- sökande som studerar inom ramen för ett sådant utbytesprogram som regeringen beslutat att anmälningsavgift inte ska tas ut för,
- sökande som är registrerad student vid svenskt lärosäte när ansökan sker,
- sökande som är student vid ett utländskt lärosäte och som nu genomför en del av sin utbildning vid ett svenskt lärosäte. I dessa fall måste studierna ingå i ett utbytesavtal som innebär att det svenska lärosätet inte tar ut någon studieavgift.

Antagna

Sökande som erbjuds en studieplats i det första eller andra urvalet benämns antagna.

Behöriga sökande

Sökande som uppfyller samtliga behörighetskrav till sökt utbildning benämns behöriga. Det avser både kraven för grundläggande behörighet och särskild behörighet.

Förstahandssökande

Med förstahandssökande avses person som sökt viss högskoleutbildning som sitt förstahandsval, det vill säga det anmälningalternativ som står först på anmälan. I redovisningen av förstahandssökande ingår sena anmälningar.

Första urvalet

I första urvalet ingår samtliga behöriga sökande. Sökande kan per antagningsomgång antas till utbildningar om max 45 högskolepoäng i nationell vårtermin, hösttermin respektive internationella kurser och om max 30 högskolepoäng för masterutbildningar. Normen för heltidsstudier är 30 högskolepoäng per termin. Den som sökt med sen anmälan kan antas om platserna inte kan fyllas med sökande som anmält sig i tid. För att få delta i andra urvalet måste både den som antagits och den som blivit reservplacerad svara ja för att behålla sin plats eller reservplacering. Sökande som inte antagits i första urvalet kan stå som reserv till utbildningar i nationell vårtermin, hösttermin och internationella kurser på sammanlagt 210 högskolepoäng och 120 högskolepoäng i antagningsomgångarna för masterutbildningar. I nationell vårtermin, hösttermin och internationella kurser kan sökande som blivit antagna till 45 högskolepoäng stå som reserv för max 165 högskolepoäng. I masterutbildningar kan sökande som blivit antagna till 30 högskolepoäng stå som reserv för max 90 högskolepoäng.

Konkurrens

Konkurrens syftar på utbildningar där det finns minst en reservplacerad sökande, där alltså söktrycket är större än antalet tillgängliga platser. Det är lärosätet som avgör om det är aktuellt att tillåta sena anmälningar till en utbildning, och i så fall i vilket läge (före urval, efter första eller andra urvalet). Antalet utbildningar med konkurrens kan därför vara högre efter andra urvalet än efter första.

Kurs

Kurs definieras som högskoleutbildning som har en avgränsad omfattning, fastställd av universitetet eller högskolan, och för vilken kursbevis ges. Kursen kan ingå i ett program eller vara fristående från program. En kurs är med andra ord alla utbildningsalternativ som inte är ett program.

Nationell antagningsomgång

Nationella antagningsomgångar administreras av Universitets- och högskolerådet på uppdrag av lärosätena. De nationella antagningsomgångarna är nationell hösttermin (ht), nationell vårtermin (vt), nationell sommartermin (st), antagningsomgång för masterutbildningar hösttermin (MASTER ht), antagningsomgång för masterutbildningar vårtermin (MASTER vt), inter-

nationella kurser hösttermin (IK ht) samt internationella kurser vårtermin (IK vt). I MASTER ht och vt ingår master- och magisterutbildningar. I internationella kurser ingår kurser på grundnivå och på avancerad nivå, samt program på grundnivå.

Obehöriga sökande

Sökande som inte uppfyller samtliga behörighetskrav till sökt utbildning benämns obehöriga. Det kan avse både kraven för grundläggande behörighet och särskild behörighet. I redovisningen av de sökande som är skyldiga att betala anmälningsavgift redovisas även de som inte betalt avgiften och därmed inte fått sin behörighet prövad eftersom de räknas som obehöriga.

Program

Ett program är en kombination av kurser som fastställs av varje lärosäte och som kan leda till generell examen och/eller yrkesexamen inom högskoleutbildning på grundnivå eller avancerad nivå. Vissa lärosäten har valt ett upplägg där studenter som antas till en programutbildning inte behöver söka till de olika kurser som ingår i programmet. Andra har valt ett upplägg där studenter som är antagna till programmet är garanterade en plats på de kurser som ingår, men där de ändå måste söka kurserna i den nationella antagningsomgången.

Reservplacerade

Till gruppen reservplacerade räknas de personer som är reservplacerade till en utbildning även om de är antagna till andra utbildningar. Enda kravet är att individen har en reservplacering för något av sina sökta utbildningsalternativ. I antalet reservplaceringar ingår också sena anmälningar.

Sen anmälan

Sen anmälan uppstår när sökande anmäler sig till en utbildning efter sista anmälningsdag. En sökande kan både ha sökalternativ där anmälan gjorts i tid och sökalternativ med sen anmälan. Lärosätena har möjlighet att låta kurser och program vara öppna för anmälan efter sista anmälningsdag. Det kan gälla någon enstaka utbildning eller alla. En sen anmälan avser här den som anmält sig efter sista anmälningsdag och fram till andra urvalet. En sen anmälan kan också uppstå också när sökande kompletterar sina meriter, styrker avgiftsbefrielse eller betalar avgiften efter sista kompletteringsdatum. Sökande som bedömdes som obehöriga i första urvalet kan efter kompletteringar bedömas som behöriga i andra urvalet, även om deras anmälan då räknas som sen anmälan. En sådan sen anmälan brukar kallas återanmälan.

Sista anmälningsdag

Den dag anmälan till högre studier ska vara inlämnad för att räknas som inlämnad i tid. En förutsättning för att en sökande med sen anmälan ska antas är att det, efter det att sökande som anmält sig i tid erbjudits plats, finns lediga platser till sökalternativet. Hur många av de sökande med sena

anmälningar som erbjuds plats i första eller andra urvalet framgår inte av den statistik som redovisas.

Totalt antal sökande

Med det totala antalet sökande avses alla som sökt utbildningar, oavsett om utbildningen är deras förstahandsval eller ej och oavsett om de är behöriga eller ej.

Bilaga 2:

Statistiken i våra databaser

Processen att anta sökande till svenska universitet och högskolor är komplex, och därmed är även statistiken komplex. Populationerna är föränderliga och mycket händer mellan exempelvis anmälan och terminsstart eller mellan andra urvalet och terminsstarten. De sökandes behörighet är ingen en gång för alla given egenskap. Man kan vara obehörig till sitt förstahandsval men behörig (och därmed antas till) sitt andrahandsval, och behörigheten kan – genom slutförande av behörighetsgivande utbildning – förändras över tid. Alla som söker blir inte antagna, och inte heller påbörjar alla som antas sina studier. Några som påbörjar studier har inte sökt inom ramen för antagningssystemet – det sker efteranmälningar och efterantagning till utbildningar, även långt efter terminsstart.

Statistiken över sökande och antagna i rapporten ger en bild av denna komplexa process och av inflödet i högskolan. Läsaren bör hålla i minnet att olika publikationer från olika myndigheter kan ge olika resultat beroende på frågeställningen, när statistiken hämtas och från vilken databas statistikuppgifterna hämtas.

Det som presenteras i denna rapport är baserat på data som finns i en statistikdatabas till vilken vid vissa specifika tidpunkter information förs över från antagningssystemet.

I dagsläget existerar så gott som all tänkbar information kring anmälan till svenska universitet och högskolor i antagningssystemet. Nästan alla dessa uppgifter kopieras en gång per dygn till en databas där data är sökbar via SQL-frågor i en miljö som inte stör själva arbetet med antagningarna.

Eftersom databasen uppdateras varje dag innebär detta att det aldrig är möjligt att ta fram sökande- och antagningsstatistik på ett repeterbart sätt. Då sökandeantal och övriga uppgifter i antagningssystemet hela tiden förändras under en antagningsomgång blir det praktiskt omöjligt att från dag till dag producera siffror som är jämförbara.

Genom att etablera en arbetsrutin för att göra uttag vid fyra separata tillfällen under varje nationell antagningsomgång – med de uppgifter som anses mest relevanta för framtida uppföljning – har det gått att skapa en databas med statistiska och repeterbara siffror. Denna databas utgör underlag för den sökande- och antagningsstatistik som produceras av UHR.

Statistikdatabasen innehåller de uppgifter som anses mest relevanta för att fungera som underlag för den officiella sökande- och antagningsstatistik som produceras via UHR. Databasen laddas regelbundet vid speciella tillfällen med data från antagningssystemet. Dessa tillfällen är sista ansökningsdag, första urval och andra urval. Detta sker för alla nationella antagningsomgångar. Uttag till statistikdatabasen görs vid tre tillfällen för varje antagningsomgång, vilket blir 21 gånger per år.

Informationen som finns i statistikdatabasen är utformad utifrån lärosätenas och antagningssystemets behov och är inte i första hand till för att göra statistiska bearbetningar eller presentationer, vilket innebär vissa begränsningar och påverkar vilka redovisningar som är möjliga att göra.

Utbildning, utbyte och utveckling – för alla som vill vidare

Universitets- och högskolerådet, UHR, är en statlig myndighet med ett brett uppdrag inom utbildningsområdet. Vi finns i Stockholm och i Visby.

- Vi samordnar antagningen till högskolor och universitet.
- Vi erbjuder möjligheter till internationellt utbyte, kompetensutveckling och praktik utomlands för studenter och personal inom utbildningssektorn.
- Vi ger stöd och information till alla som vill läsa vidare på universitet eller högskola.
- Vi förvaltar och utvecklar IT-system på uppdrag av universitet och högskolor.
- Vi bedömer utländska utbildningar så att personer med en utländsk examen kan söka jobb eller söka en högre utbildning i Sverige.
- Vi arbetar för en breddad rekrytering till högskolan och för att motverka diskriminering inom högskolan.
- Vi ansvarar för högskoleprovet.

